Poštnina plačana v gotovini.

Delavska enotnost

GLASILO GLAVNEGA ODBORA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Leto V. Št. 11. Ljubljana, 18. marca 1949 Izvod 3 din

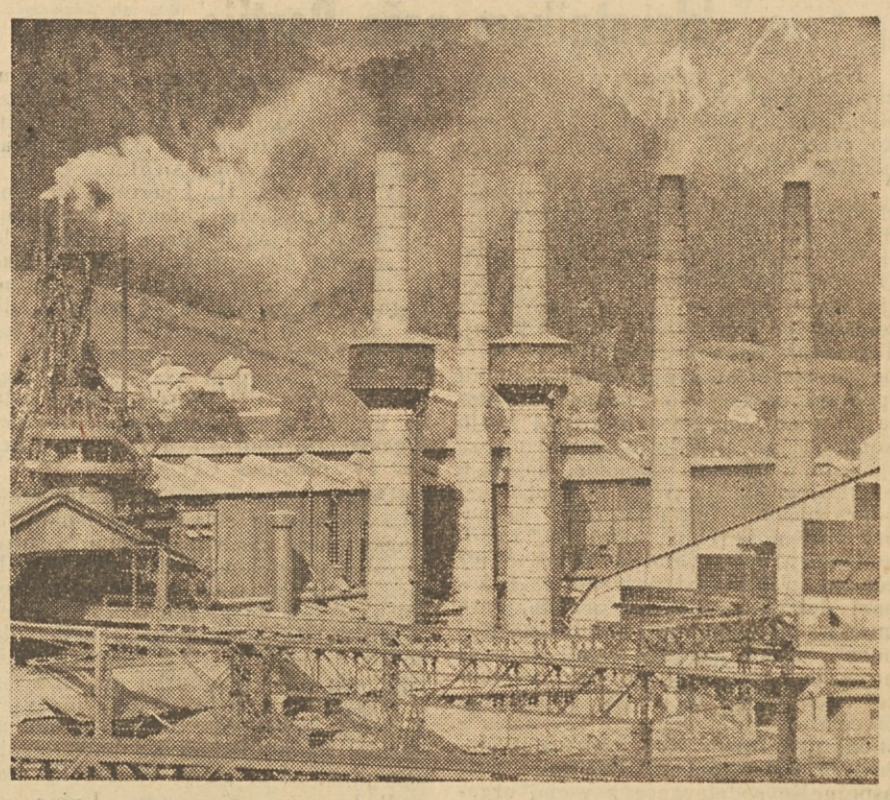

V tovarnah naše težke kovinske industrije gradijo naši kovinarji z zavestnim delom pod vodstvom ljubljene Partije s tovarišem Titom na čelu temelje boljšega življenja vsega delovnega ljudstva v socialistični Jugoslaviji

PRED II. KONGRESOM KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

Uspehi borbe naših kovinarjev pri graditvi socializma so izraz zaupanja in hvaležnosti naši Partiji in maršalu Titu

V bližnjih dneh bo v Ljubljani II. kongres sindikata kovinarjev Jugoslavije. Poseben značaj tega kongresa je v tem, da se vrši v tretjem letu naše petletke, ki ima izreden pomen prav za zgraditev težke industrije.

Med uspehi delavskega razreda in delovnega ljudstva Jugoslavije pod vodstvom KPJ v borbi za uresničenje nalog naše prve petletke — za socializem, zavzemajo posebno kovinarji častno mesto borcev ker ustvarjajo osnovo za vso nadaljnjo graditev družbeno-ekonomske ureditve — industrializacijo in elektrifikacijo.

To častno in težko nalogo, ki je bila postavljena pred kovinarje Jugoslavije, ponosno izvršujejo kljub objektivnim težkočam. Lepi uspehi dosedanje borbe so najboljši dokaz, da so sposobni ustvarjalci nove tehnike, nove industrije, da jim nobena ovira ne more zmanjšati ustvarjalnega delovnega poleta.

Hitrejši tempo gospodarske graditve zahteva maksimalno izkoriščanje obstoječih in novo ustvarjenih zmogljivosti, odkrivanje vseh še neizkoriščenih rezerv, borbo za zniževanje proizvodnih stroškov. Vsem takim zahtevam odgovarjajo kovinarji s poglabljanjem socialističnega tekmovanja, z novimi racionalizacijami in izumi.

Uspehi in rezultati borbe kovinarjev pri graditvi težke industrije in elektrogospodarstva so dokaz zaupanja in hvaležnosti herojski KPJ, so izraz ljubezni do dragega tovariša Tita, ki je kot iniciator na čelu Partije povedel jugoslovanske narode v narodnoosvobodilno borbo in ljudsko revolucijo, ki jih vodi v boljšo in srečnejšo bodočnost — v socializem.

Ustvarjalnost kovinarjev v graditvi socializma v Titovi Jugoslaviji pa je tudi ponosen in dostojanstven odgovor vsemu svetu, vsem mračnim, reakcionarnim silam imperializma, vsem klevetnikom iz nekaterih držav ljudske demokracije, ki so v zvezi z resolucijo Informbiroja začeli blatiti naše najboljše sinove delavskega razreda — našo Partijo in naše vodstvo. Odgovor naših kovinarjev je tak, kakršnega je v stanju dati samo delovno ljudstvo, ki se z lastnimi rokami pod vodstvom svoje Partije bori za svobodo, neodvisnost, za svojo boljšo bodočnost in za boljšo bodočnost delavskega razreda vsega sveta.

Zavedajoč se nadaljnjih težkoč pri graditvi težke industrije in elektrogospodarstva, so jugoslovanski kovinarji že v začetku letošnjega leta v čast svojega II. kongresa pristopili k še bolj sistematični borbi z izboljšano organizacijo socialističnega tekmovanja kot stalnega načina dela.

Črna metalurgija, katera je v vseh letih izgradnje dosegla in presegla svoje planske naloge, je bila letos zopet pobudnik novega, še silnejšega tekmovalnega poleta, ki je zajel ne samo težko industrijo, temveč vse panoge socialističnega gospodarstva v Jugoslaviji.

Železarna Štore kot najboljši kolektiv črne metalurgije se je že v začetku tega leta temeljito pripravila na novo borbo za izvrševanje tretjega leta petletnega plana. Na podlagi izkušenj minulih let je kolektiv izdelal tekmovalni načrt in napovedal tekmovanje vsem kovinarjem v črni metalurgiji. Sami uspehi borbe v prvih dveh mesecih nazorno kažejo, da so kovinarji Železarne Štore še vedno na prvem mestu, in vse kaže, da zastave Predsedstva vlade FLRJ ne mislijo pustiti iz svojih rok.

Železarni Štore je sledila nato še napoved tekmovanja Tovarne Impol v Slov. Bistrici, ki se prav tako smatra kot najboljši kolektiv v svoji panogi težke industrije. Tema dvema kolektivoma so sledili še ostali najboljši kolektivi iz posameznih panog težke industrije, kot so Tovarna orodnih strojev »Prvomajska« v Zagrebu, Tovarna elektroindustrije »Novkabel« v Novem Sadu, Tovarna avtomobilske industrije Maribor-Tezno, najboljši kolektiv industrije poljedelskih strojev, kolektiv medicinske industrije in graditelji hidrocentrale na Mariborskem otoku.

Vsem iniciatorjem - napovedovalcem tekmovanja so odgovorili vsi ostali — sorodni kolektivi vseh panog gospodarstva težke industrije, med katerimi se prav v času II. kongresa kovinarjev odvija ostra borba za dosego čim večjih uspehov in rezultatov v tem novem stalnem socialističnem tekmovanju.

Do sedaj kot Železarna Štore stojijo vedno na čelu kolektivi napovedovalci tekmovanja in kolektiv, ki bi hotel prekositi svojega najboljšega tekmeca, bo moral vložiti vse sile, da bo dosegel najboljše uspehe v tej častni socialistični borbi naših največjih kolektivov težke industrije.

Podobna borba kot med kolektivi težke industrije zveznega značaja, da bi izpolnili in presegli plan, pa se z enakim poletom odvija tudi v kovinski industriji republiškega značaja po vseh ljudskih republikah Jugoslavije. Na čelu teh kolektivov v Sloveniji je Tovarna verig v Lescah, ki se je prav v mesecu, ko bo kongres kovinarjev, obvezala prekoračiti mesečni plan za 20 odstotkov. Jamstvo, da bodo ta presežek dosegli, je močna zavest delovnega kolektiva, ki z načrtnim delom izkorišča vse obstoječe zmogljivosti in skrite rezerve.

Nedvomno igrajo v tej gigantski borbi delavcev in uslužbencev kovinske industrije Jugoslavije za izvrševanje nalog tretjega leta petletke zelo važno vlogo naši udarniki, novatorji in racionalizatorji, saj je samo v kovinski industriji Jugoslavije nad 1500 nosilcev reda dela, katere je odlikovala Ljudska skupščina FLRJ, več 10.000 pa je bilo do sedaj proglašenih za udarnike. Ti najboljši borci za zgraditev nove industrije izboljšujejo tehnološki proces proizvodnje in osvajajo nove proizvode za našo industrijo in s tem doprinašajo k uspehom socialističnega tekmovanja .

Sindikalne organizacije kovinarjev, ki so in bodo tudi v bodoče vzpodbujale k borbi za zgraditev moderne težke kovinske industrije v Jugoslaviji, pa so v dneh pred svojim kongresom utrdile svoje organizacije do take mere, da bodo sposobne odstranjevati vse zapreke, ki še zavirajo delovni polet delavcev v kovinski industriji, da bodo sposobne uspešno boriti se proti stari miselnosti nekaterih strokovnih kadrov, ki ne verujejo v svoje lastne sile in v ustvarjalne sile delavca kovinarja Titove Jugoslavije, da bodo sposobne očistiti birokratizem, ki večkrat zavira polet in še hitrejši razvoj, in končno, da bodo z vsemi svojimi silami skrbele za zboljšanje življenjskih pogojev našega človeka, ki bo še nadalje nemoteno razvijal svoje ustvarjalne sposobnosti.

Na II. kongresu kovinarjev Jugoslavije bomo pregledali sedanje bogate izkušnje naših najboljših kolektivov in naših najboljših borcev strokovnjakov. Izkušnje in zaključki, katere bo sprejel kongres, bodo naši kovinarji izkoristili v nadaljnji vsakodnevni borbi za izvrševanje planskih nalog.

Želja delovnih ljudi nove Jugoslavije je, da bi dosegel kongres kovinarjev v svojem delu kar največ uspehov. Ta kongres bo še enkrat pokazal, kako važno zgodovinsko nalogo opravljajo kovinarji v novi Titovi Jugoslaviji, ki ustvarja moderno tehniko, moderno industrijo in elektrogospodarstvo, ki je porok lepše in srečnejše bodočnosti delovnega ljudstva Jugoslavije, ki pod vodstvom Partije na čelu s tovarišem Titom gradi socializem.

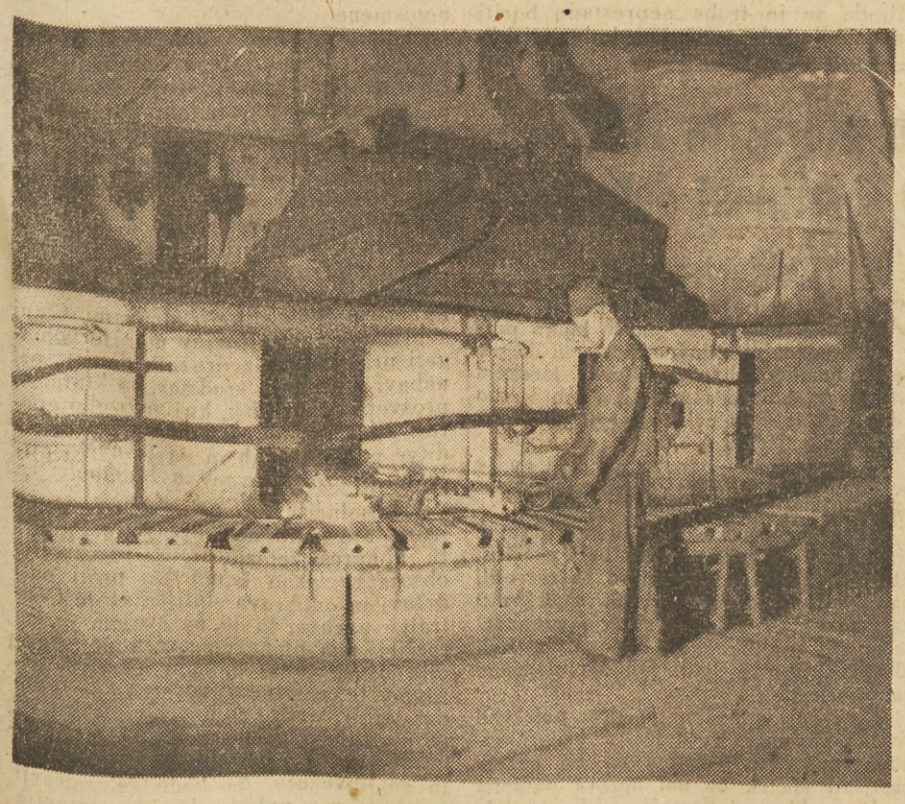

Zareč svinec teče v kalupe

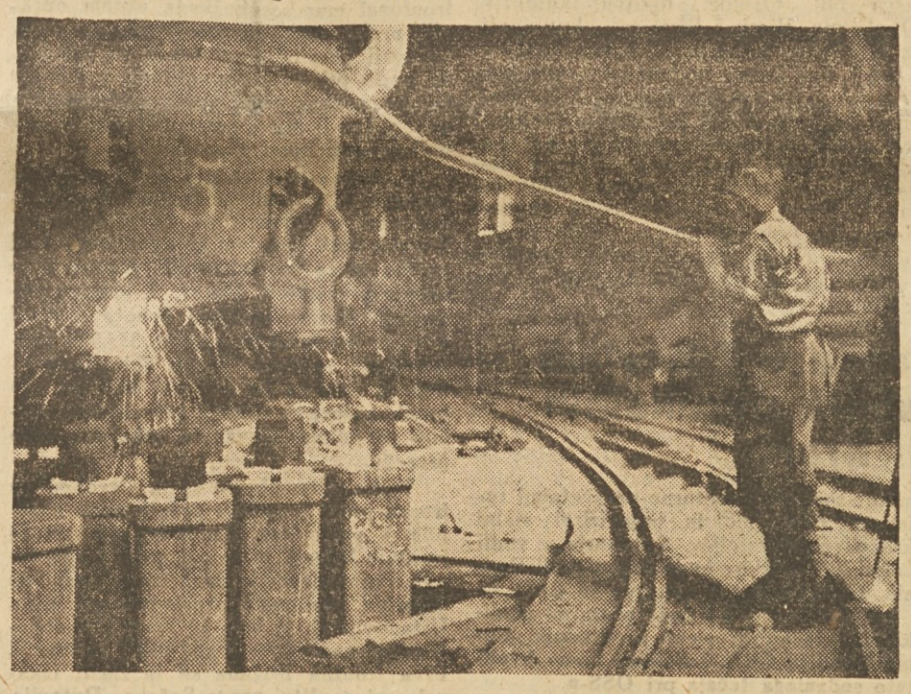

V jeklarni

NOV STROJ — delo naših delavcev

V Železarni Jesenice - mehanična delavnica Javornik III je bil letos na pravljen prvi ravnalni stroj, odkar obrat obstoji. Ključavničarji, strugarji, varilci in mojstri so skupno z obratovodstvom uspešno rešili zelo kočljiv problem, kje bi dobili ta nujno potrebni ravnalni stroj. To nalogo je prevzelo delavstvo obrata Javornik III. Sklenili so, da ga bodo zgradili z lastnimi silami in sposobnostmi, čeprav so obremenjeni z drugimi obrati zaradi izpolnjevanja neprekidne planske proizvodnje.

Ob prevzemu te težke in odgovorne naloge so nekateri delavci oklevali, češ da ne bo uspelo, da bi vzdržali stroj za ravnanje 15 ali 20 mm debele pločevine, zaradi česar je še pobudnike nekoliko zaskrbelo. Ko pa je prišel odločilni dan preizkušnje tega stroja, so ga delavci z največjim veseljem preizkušali. Ugotavljali so z navdušenjem, da doma izgotovljen stroj stoodstotno ustreza svojemu namenu. Delavci ga s ponosom ogledujejo, ker se zavedajo, da so s svojo iznajdljivostjo in spretnostjo prihranili naši državi mnogo deviz in pripomogli k napredku večje proizvodnje za čimprejšnjo izvršitev Titove petletke.

Z zgraditvijo navedenega ravnalnega stroja so naši delavci ponovno dokazali, da jih ni zmedlo ravnanje nekaterih demokratičnih držav, ki zaradi resolucije Informbiroja nočejo izpolnjevati svojih obveznosti napram naši državi. S ponosom odgovarjajo naši delovne ljudje klevetnikom z delom, s prezirom in studom zavračajo obrekovanja budimpeštanske radijske postaje in vseh drugih klevetnikov na ta način, da tekmovanja še bolj stopnjujejo, da še več narede, boljše in hitreje, ker brezmejno zaupajo svoji Partiji.

Guštanjski železarji – borbeni uresničevalci petletnega plana

Guštanjski železarji so bili v drugem planskem letu med prvimi izpolnjevalci plana in tudi v tretjem planskem letu so presegli januarski in februarski plan. V počastitev II. kongresa kovinarjev Jugoslavije in IV. kongresa LM Slovenije pa so sprejeli skupno obveznost: v nedeljo 20. marca bo delal ves kolektiv.

Najboljši obrat guštanjske železarne je vsekakor livarna. Od letošnjega februarja, ko so ustanovili še 15 mešanih brigad, dela ves obrat po brigadnem načinu dela. Izmed 23 brigad je v livarni najboljša brigada mladinca Gorinška Rudolfa. Brigada presega normo na 48 odstotkov in je tudi resen tekmec za nagrado 10.000 dinarjev, ki je razpisana za brigado-zmagovalko v tekmovanju za IV. kongres LMS. V februarju so v livarni presegli plan za 13 odstotkov, takšen je rezultat brigadnega načina dela.

Mladinec Gorinšek Rudolf, sin malega kmeta iz Kotelj pri Guštanju, je že pred vojno delal v železarni. Zaradi vojne je mladi Gorinšek opustil delo v tovarni in se pridružil partizanskim vrstam, kjer je bil prav tako dober borec, kakor je danes delavec, ko se bori za izgradnjo socializma v naši domovini. Po demobilizaciji se je takoj vključil v proizvodnjo in se kmalu uvrstil med najboljše — med udarnike. Bil je prvi, ki je razumel pomen brigad in zelo se je potrudil, da so jih ustanovili tudi v tej tovarni. Njegovi napori niso bili zaman, dobil je primerno zadoščenje. Vsa livarna dela po brigadnem načinu dela, njegova brigada pa je najboljša. Če vprašamo Gorinška, kako je dosegel takšen uspeh, z nasmehom odgovori: »Kar pridite v livarno pogledat. Delati je treba tako, kot gre, in potem uspehi ne izostanejo.«

Za prvo Gorinškovo brigado tudi druge ne zaostajajo. Na drugem mestu je brigada Blatnika Rudolfa, ki za 46 odstotkov presega normo, nato brigada Štoka Jakoba z 38 odstotki nad normo in druge.

•

Guštanjska železarna je zastarelo podjetje in to zastarelost iz leta v leto odpravljajo. Venomer podirajo in zopet gradijo. Vendar zaradi tega ne sme trpeti proizvodnja in zato delajo tudi ob nedeljah, da je plan dosežen in presežen.

V minulem letu so proglasili lepo število udarnikov racionalizatorjev in novatorjev. Proglaševanje se je vršilo kampanjsko, zato je letos naloga sindikalne podružnice, da zahteva od uprave točno evidenco nad preseganjem norm in poskrbi, da bodo delavci, ki so si zaslužili naslov udarnika, naslov tudi dobili.

Vprašanje stanovanj je eno najbolj perečih vprašanj. V letu 1948. so sicer zgradili tri nove stanovanjske bloke z družinskimi stanovanji, provizorično pa gradijo zidane barake za samce. Vendar vse to ne zadostuje. V načrtu imajo graditev samskega doma in še tri bloke z družinskimi stanovanji. Tudi kredit imajo, manjka jim pa ljudi. 70 odstotkov guštanjskih železarjev se dnevno vozi na delo, deloma z avtobusom, deloma z vlakom, nekateri pa prihajajo peš tudi iz 14 km oddaljenih vasi in vse to nujno zahteva gradnjo stanovanj v samem industrijskem kraju. Nedvomno bi se delovna disciplina, ki tudi sedaj ni ravno slaba, še izboljšala, kulturnoprosvetno delo bi bilo olajšano in kar je najvažnejše, ljudje ne bi več uhajali iz proizvodnje, če bi imeli zagotovljene življenjske pogoje. Zaradi pomanjkanja delovne sile bo prišlo v železarno Guštanj 50 mladincev, vendar še ne vedo, od kod jih bodo dobili, ker je uprava posvetila temu vprašanju premalo pozornosti.

Kar se tiče študija, so bili v Guštanju vedno bolj na slabem, razgibal pa se je v zadnjem času, ko so dobili kulturnega referenta. V študiju prednjači obrat čistilnica, kjer je za študij razgibal delavce Tomažič Jože. Za dvig strokovne ravni imajo kotlarski tečaj, vedno večja potreba pa se kaže tudi po strugarskem tečaju, kar je dokaz, da delavstvo stremi po kvalifikaciji.

Izpolnjevanje plana se je v guštanjski železarni poostrilo zlasti sedaj, ko nas skušajo ovirati na naši poti v socializem celo države ljudske demokracije. Že lani je delavski razred Jugoslavije dokazal, da se ne straši naporov za dosego zastavljenega cilja — za socializem. Lansko-

Rudolf Gorinšek

letna tekmovanja v počastitev raznih kongresov in letošnja tekmovanja v počastitev kongresa LFJ, II. kongresa kovinarjev Jugoslavije, IV. kongresa LMS in majsko tekmovanje, v čigar okviru bomo letos proslavili 30letnico ustanovitve KPJ in sindikatov, so pospešen korak guštanjskih železarjev z ostalim delavskim razredom Jugoslavije v socializem, pod vodstvom Partije in maršala Tita.

Tako odgovarjajo naši delovni ljudje klevetnikom naše Partije

Naši delovni kolektivi vedno znova zagotavljajo svojemu partijskemu in sindikalnemu vodstvu, da bodo za vsako ceno izpolnili in presegli letošnje planske naloge.

V počastitev 30 letnice KP Jugoslavije in ustanovitve razrednega sindikalnega gibanja, III. kongresa LFJ in II. kongresa ZS Slovenije poziva OF Trbovlje na tekmovanje OS Celje, Kranj in Jesenice kot odgovor na tekmovalno napoved OS-a Kranj. Tekmovali bodo v tem, kdo bo najboljše usmerjal svoje delo po planu (polletni okvirni plan, trimesečni detajlni plan), najbolje usposobil svoje komisije za reševanje vprašanj, ki spadajo v njegovo območje, najbolje organiziral službo, vodil evidenco nad podružnicami, organiziranimi in neorganiziranimi člani, udarniki, racionalizatorji in novatorji, mladino ter ženami in posvečal največjo skrb ženam delavkam, njihovi pravilni razmestitvi in vzgoji in poskrbel za njihove otroke (otroške jasli, DID-i); najbolje organiziral in vodil evidenco tekmovanja ter nudil pomoč delavcem iz vasi, pomagal pri socialistični preobrazbi vasi, zadrugam, državnim posestvom in vzpostavil najuspešnejše sodelovanje z vsemi organizacijami OF.

OS Dravograd napoveduje tekmovanje okrajnim svetom Kočevje, Kamnik, Postojna, Šoštanj in Idrija. V svojih tekmovalnih obveznostih obljublja, da bo nudil vso pomoč kolektivu rudnika Mežica, železarne Guštanj, področnemu odboru gozdnih delavcev v Slovenjgradcu in tekstilcem v Otiškem vrhu. Vsem tem kolektivom bodo pomagali pri organizaciji brigadnega načina dela in pomagali pri sestavi mesečnih poročil o izpolnjevanju proizvodnih planov, plana kadrov, znižanja polne lastne cene, o novih delovnih brigadah ter novatorskih in racionalizatorskih predlogih. Vse naloge bodo reševali skupno z okrajnim forumom Partije in Fronte ter OLO-jem, reševali pravočasno preskrbo magazinov in zadrug ter pravilno in pravočasno razdeljevanje živilskih nakaznic. Skupno z OF organizacijami bodo organizirali sestanke v vaseh Kotlje, Črneče, Leše, Dobrije, Pameče, Šmartno, Podgorje, Vuzenica, Muta, Vuhred in Libeliče.

Krajevni svet Ruše napoveduje tekmovanje krajevnim svetom Mežica, Guštanj, Zagorje, Hrastnik in Senovo in se med drugim obvezuje, da bo v kemični tovarni Ruše sprejelo 82% delavcev osebne obveznosti, v železarni Ruše 73%, v tovarni okovja 94%, v elektrarni Fala 95% in v lesni industriji Viltuš 65% delavcev. Člani izvršnega odbora krajevnega sveta bodo mesečno obiskovali vse podružnice in jim pomagali. Gozdnim delavcem v Rušah bo SKUD Ruše nudil kulturne prireditve.

Kolektiv triglavske tiskarne v Ljubljani je napovedal v počastitev II. kongresa ZS Slovenije vsem grafičnim kolektivom v Sloveniji tekmovanje v naslednjih točkah: Doseči plan po vrednosti 2 dni pred rokom, t. j. do 29. marca 1949, znižati proizvodne stroške za 1% in zboljšati kakovost proizvodnje z izpopolnjevanjem in popravilom strojev.

V počastitev II. kongresa ZS Slovenije se delovni kolektiv granitoloma Josip dol na Pohorju zavezuje, da bo izpolnil plan predviden do 31. maja že do 26. maja, da bo zniža. polno lastno ceno za 2% in se potrudil, da bo kakovost odgovarjala 100% ter znižal neupravičene izostanke od 4 na 2% in normiral vsa delovna mesta. Z 2000 urami prostovoljnega dela bo uredil svojo ekonomijo, izvedel organizacijo podružnice v smislu sklepov IV. plenuma CO.

Delavci tovarne cementa in salonita Anhovo so sklenili, da bodo pomagali vasi, zlasti zadrugam, s prostovoljnim delom, združenim s kulturnimi prireditvami, da bodo prostovoljno delali na gradbišču Deskle ter pomagali klubu Ljudske tehnike, da bo do 1. maja vzgojil šoferje. Poživili bodo delo mladinske organizacije in organizirali redni študij, ter vsestransko pomagali vasem Anhovo, Deskle, Plave, Kanal, da bodo izpolnile plan, ki si ga je zadala Fronta.

Podružnica pivovarne Union v Ljubljani bo tekmovala predvsem za izpolnitev in preseg plana po asortimentu. Posvetili bodo vso skrb strokovno in politično - ideološki vzgoji svojega članstva, tako da bo njihovo delo, tekmovanje v duhu socializma

Verigarji iz Lesc obljubljajo, da se bodo borili za dnevno doseganje plana; člani Tekstilindusa iz Kranja bodo v borbi za dosego in preseg plana posvetili največjo pozornost kakovosti izdelkov in čim večji štednji materiala. Delavci in uslužbenci gostinsko turistične stroke v Sežani bodo dvignili disciplino članstva, znižali polno lastno ceno s smotrnim in varčnim delom pri uporabi materiala ter odpadkov. V letu 1949 bodo opravili na raznih gradbiščih 2.500 ur prostovoljnega dela.

Da bodo obveznosti, katere so sprejeli, dosledno izpolnjevali, obljubljajo tudi člani Zveze uslužbencev zdravstvenih in socialnih ustanov iz Ajdovščine, delavci in nameščenci sindikalne podružnice okrajnega vodovoda za Goriško Dornberg, sindikalna podružnica Zveze delavcev in nameščencev državne administracije št. 36 Ljubljana, podružnica gostinsko - turistične stroke Ljubljana, podružnica zdravilišča TBC Ormož, delovni kolektiv Opekarne Ilirska Bistrica, kovinarji iz Maribora, kolektiv Tovarne čevljev Kranj, sindikalna podružnica »Gradis« Jesenice, delovni kolektiv »SAD« Maribor in druge. To bo najlepši odgovor naših delovnih kolektivov na vse klevete, naperjene proti našemu državnemu vodstvu in vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije. S še večjim delovnim poletom in v največji strnjenosti okrog naše Partije, gre delavski razred po pravilni poti v socializem.

Sindikalne organizacije v Trbovljah sprejemajo tekmovanje sindikalnih organizacij Kranja

Kulturno-prosvetni referenti sindikalnih organizacij Trbovlje so se po sklepu krajevne konference da sprejmejo tekmovanje, na katerega so pozvale sindikalne organizacije Kranja, zbrali 15. III. t. l. na posvet, pregledali vse možnosti ter z ozirom na posebnosti rudarskega revirja sprejeli naslednje obveze:

V času prvomajskega tekmovanja bomo nenehno poglabljali delo na ideološki fronti. Študirali bomo material V. kongresa KPJ, II. kongresa KPS, I. kongresa ZSJ, material proračunskih razprav in II. plenarnega zasedanja CK KPJ ter ga uporabljali v dnevni praksi.

30. letnico ustanovitve KPJ in sindikalne organizacije, III. kongres OF, 27. april in 1. maj bomo praznovali s tem, da pomo s podvojenimi silami dvigali proizvodnost dela, zniževali proizvodne stroške, dvigali svoje znanje in s tem v dejanjih dokazovali svojo ljubezen do našega partijskega in državnega vodstva. S tem se bomo tudi dostojno pripravili na II. kongres ZSS.

V vseh kolektivih bomo razvili vse obstoječe oblike agitacije in jih dopolnjevali z novimi.

V izložbenih oknih bomo organizirali razstave, v katerih bodo razvidni napori za dosego plana (v diagramih) in uspehi delovnih brigah, delovnih številk, slike udarnikov, novatrjev itd.

Izboljšali bomo delo v že obstoječih rdečih kotičkih ter ustanovili 4 nove in 1 delavski klub (Rudnik, Cementarna, CRD in Elektrarne)

OS Trbovlje bo organiziral dvakrat na mesec seminar s kulturno-prosvetnimi referenti podružnic in organiziral stalni krožek predavateljev. Seminarje z vodji študijskih krožkov bodo organizirali Rudnik, Cementarne, Elektrarne in CRD.

Pričeli bomo s tremi večernimi sindikalnimi tečaji in sicer za Rudnik, Cementarno in CRD. Izboljšali bomo kvaliteto sedanjega tečaja pri OSS-u.

Organizirali bomo analfabetski tečaj.

Ustanovili bomo večerno delavsko gimnazijo ter posvetili vso pozornost izbiri kadrov za tehnikume.

Rudnik, CRD in Elektrarne bodo preko svojih ekonomij dajali vso pomoč okoliškim vasem v borbi za socialistično preobrazbo.

S pomočjo odborov OF bomo organizirali sestanke v vaseh, kjer stanujejo naši delavci (Klek, Gabersko, Planinska vas, Bevško, Retje, Dobova, Praproče, Sv. Katarina, Ojstro, Sv. Urh itd.)

Rudnik se bo povezal s traktorsko postajo v Brežicah. Povezali se bomo s 3 državnimi posestvi in 6 zadrugami.

Razvili bomo dejavnost kulturno-umetniških sekcij v okviru SKUD-a Hohkraut ter izvedli med vsemi sekcijami tekmovanje.

Elektrarna in Cementarna bosta povečali število knjig za 300 novih.

Uredili bomo postajo, ambulantne čakalnice pa uredili in opremili z brošurami in časopisjem.

Vse podružnice bodo v okviru svojih individualnih obvez napravile načrt svojega dela do 31. maja t. l. v čast II. kongresa ZSS.

LJUDSKA FRONTA BO PRIHRANILA DRŽAVI NOVE MILIJARDE

V soboto, 19. t. m. bodo pričele frontne organizacije po vsej državi s sistematičnim zbiranjem takih odpadkov, ki služijo naši industriji za surovine. Tako bo Fronta prihranila državi nove milijarde. To je ena izmed akcij, ki jih pričenja Fronta v letošnjem letu v pomoč izpolnitvi planskih nalog. Ta akcija zbiranja odpadkov pa ni kampanjska. Akcija se prične v soboto in bo trajala skozi vse leto. Frontovci bodo zbirali staro železo, baker, aluminij, bron, medenino, svinec, steklenice, krpe, kosti, roževino, medicinsko embalažo, najraznovrstnejša semena itd. Milijonske množice, zbrane v Ljudski fronti, bodo s to akcijo ponovno dokazale, da hočejo za vsako ceno zgraditi socializem v svoji domovini, čeprav nam prav tisti, ki bi nam morali pomagati, povzročajo ovire. S to akcijo bomo krepko odgovorili obrekovalcem našega petletnega plana, Partije in Fronte in izpričali ponovno svojo brezmejno predanost Partiji, ki nas je pod vodstvom maršala Tita naučila premagovati težave in nas znala voditi preko najtežjih ovir.

Mogočne manifestacije volje in moči frontnih organizacij, da zgradimo socializem

Po vsej državi so bile minulo nedeljo okrajne, rajonske in mestne konference, na katerih so najboljši člani Ljudske fronte izvolili delegate za III. kongres LFJ.

Povsod na konferencah so poročali o delu organizacij Ljudske fronte v lanskem letu in sprejeli sklepe in naloge za bodoče delo. Zlasti pa so še organizacije Ljudske fronte sprejele obveznosti in pokazale svojo pripravljenost za pomoč vasi pri utrjevanju zadružnega gibanja, pri ustanavljanju frontnih brigad in pri zbiranju odpadkov, tako potrebnih naši industriji.

V sami Ljubljani so delegati Fronte poročali na rajonski konferenci o delu Fronte na terenu in obravnavali zlasti še pomoč Fronte pri sprostitvi nove delovne sile in pri razbremenitvi žena z ustanavljanjem otroških jasli, domov igre in dela ter uslužnostnih podjetij. Za letos so predvidene v Ljubljani številne gradnje stanovanj in drugih objektov, kjer bo posebno prostovoljna delovna sila izredno dobrodošla.

Sežana je bila prejšnjo nedeljo vsa praznična, prav tako, kakor na dan volitev, ko je domala vseh 96% volivnih upravičencev oddalo glasove za najboljše frontovce.

Samo v sežanskem okraju so ustanovili že 7 obdelovalnih zadrug. S tem delom hočejo nadaljevati še z večjo vnemo, saj so si osvojili geslo: »Zgradili bomo socializem na vasi, če to ugaja Vidaliju in ostalim sovražnikom ali ne!«

Tudi na okrajni konferenci delegatov v Krškem so razpravljali poleg drugih važnih nalog tudi o graditvi socializma na vasi. — Delegati so ugotavljali, da zlasti zaradi slabega političnega dela zadružništvo ni doseglo v krškem okraju tistih uspehov, kakršne bi lahko. Zato, ker je Fronta zanemarjala delo med zadružniki, zato je bilo tudi mnogo kmetijskih strojev zanikrno oskrbovanih in nesmotrno izkoriščenih. Pri odkupu se je tudi v krškem okraju pokazala napaka, da so bili prizadeti predvsem majhni kmetje, veliki pa so oddali le del tistega, kar bi lahko. Zato so veliki kmetje take napake izkoriščali in delovnega kmeta odvračali od Osvobodilne fronte. Osvobodilna fronta bo morala zato tudi v tem pogledu postati aktivnejša in bo morala skrbeti za pravilno in pravično izvajanje oblastnih ukrepov v korist delovnega ljudstva.

V murskosoboškem okraju so se frontne organizacije v pripravah za II. kongres LFJ zelo okrepile. Samo v beltinskem področju so dvignili število članov za 600. V času predvolivnega tekmovanja so frontovci murskosoboškega okraja opravili preko 5000 ur prostovoljnega dela. Delegati okrajne konference so sklenili, da bodo pri bodočih volitvah v odbore OF še posebno pazili na to, da bodo v te odbore izvoljeni res samo najboljši in najbolj predani borci za socializem.

V lendavskem okraju so lansko leto zgradili 11 velikih zadružnih domov, s katerimi se upravičeno ponašajo prekmurske vasi. Z delom so nadaljevali tudi pozimi in ta čas izkoristili predvsem za notranjo ureditev domov. Z gradnjo zadružnih domov so člani Fronte opravili v vsem lendavskem okraju 355.000 prostovoljnih ur dela. Uspeh dobrega političnega dela pa se je kazal tudi pri odkupih, katere so dosegli 100 odstotno, dočim so odkup koruze in krompirja celo presegli.

V goriškem okraju se je Osvobodilna fronta prav v zadnjih tednih silno okrepila. V preteklem letu je organizirala 54 frontnih brigad, ki so pri gradnji zadružnih domov opravile za 3 in pol milijona dinarjev vrednosti prostovoljnega dela. Ustanovljenih je bilo 19 kmetijsko-obdelovalnih zadrug in 12 zadružnih ekonomij. Prva frontna brigada se je zlasti izkazala pri graditvi proge Sežana—Dutovlje, druga pa v Cementarni Anhovo, kjer si je že v 10 dneh priborila prehodno zastavo IOOF Slovenije. Kot eno nadaljnjih obveznosti si je Fronta zastavila nalogo, da bo v bodoče v nove kmetijsko-obdelovalne zadruge in zadružne ekonomije zlasti pritegnila čim več žena in mladine in da se bo odslej še bolj vztrajno in odločno borila proti vsem, ki bi kakor koli hoteli ovirati razvoj zadružništva v tem okraju.

Delegati na konferenci v Mariboru so ugotavljali, da bi Fronta lahko storila še več, če bi znala svoje akcije pravilno in smotrno uskladiti. Napake so se dogajale zlasti zaradi slabega in nenačrtno izvedenega agitacijsko-propagandnega dela. Izredne važnosti in ena velikih frontnih organizacij v Mariboru pa bo zbiranje odpadkov, ki so važen vir surovin prav za mariborsko industrijo.

V Novem mestu je konferenca delegatov pregledala napake in uspehe dela frontnih organizacij. Tov. minister Levstik, ki se je udeležil tega zborovanja, je poudaril veliko zaostalost dolenjskega kmeta v tem popolnoma kmetijskem predelu Slovenije. Zato bo važna naloga aktivistov OF, da živo sodelujejo pri preobrazbi vasi.

V Ptuju so delegati ugotavljali, da je Fronta pridobila v vsem okraju 1800 novih članov in da obstajajo v okraju že 4 obdelovalne zadruge, po številnih krajih pa prav sedaj pripravljajo ustanovitev novih zadrug. Konferenca je izvolila 7 delegatov za III. kongres LFJ, med njimi tudi člana politbiroja CK KPS in člana IOOF tov. Jožeta Potrča.

Podobne uspehe pri graditvi zadružnih domov, pri vključevanju novih članov v vrste OF, pri ustanavljanju frontnih brigad in zbiranju prostovoljcev dela, v pomoči Fronte pri socialistični preobrazbi vasi in v aktivnem sodelovanju Fronte na vseh področjih gospodarske, kulturne in politične dejavnosti, so pokazale tudi ostale okrajne konference, ki so se vršile v drugih okrajih: v Celju, Dravogradu, na Jesenicah, Poljčanah itd.

Tudi v Beogradu so na volivni konferenci ugotavljali uspehe svojega dela, ko so na primer člani LF IV. rajona Beograda lansko leto opravili 250.000 ur prostovoljnega dela in je v delovnih brigadah sodelovalo 9960 frontovcev.

V Zagrebu pa so si delegati zadali že konkretne naloge, kako bodo pri raznih akcijah udeleženi Frontovci in posamezni tereni in sklenili so, da bodo letošnji plan dopolnili in razširili z veliko akcijo zbiranja odpadkov, železa, tekstila, stekla, papirja in raznih kovin.

Tako so se frontne organizacije širom vse naše države dostojno in z novimi obveznostmi pripravile na III. kongres Ljudske fronte Jugoslavije in za uspešno izpolnitev vseh planskih nalog, ki nas čakajo v tretjem letu naše petletke.

S KONGRESA ŽELEZNIČARJEV

Izboljšanje prometa - najvažnejša naloga naših železničarjev

Na dan 16. marca je v Zagrebu končal z delom II. kongres sindikatov železniških delavcev in uslužbencev Jugoslavije. Po diskusiji o referatu sekretarja Centralne uprave Ferdinanda Eraka so izvolili novo centralno upravo. Kongres je sprejel resolucijo o bodočih nalogah sindikatov železničarjev in resolucijo v zvezi z obrekovalno kampanjo proti naši državi in Partiji. Na sestanku plenuma novoizvoljene centralne uprave so izvolili za predsednika Vjekoslava Janića, za sekretarja pa Ferdinanda Eraka.

RESOLUCIJA O NEPOSREDNIH NALOGAH SINDIKALNIH ORGANIZACIJ ŽELEZNIČARJEV

Na podlagi poročil in referatov in na podlagi vsestranske diskusije je II. kongres sindikatov železničarjev Jugoslavije sprejel resolucijo o neposrednih nalogah sindikalnih organizacij železničarjev.

V prvem delu resolucije, ki se nanaša na organizacijska vprašanja nalaga kongres podvojitev dela za okrepitev sindikalne organizacije, da bi se vključili vanjo vsi delavci in uslužbenci.

Nadalje postavlja kongres nalogo, da se utrdi delo pri razvijanju socialističnega tekmovanja, v katerem naj bi postalo sprejemanje konkretnih, osebnih in kolektivnih obveznosti vseh delavcev in uslužbencev stalna metoda. Posebno se je treba boriti, da bi se vozni red vlakov dosledno realiziral kot osnovni zakon v železniškem transportu. Redno in enakomerno izpolnjevanje dnevnih nalog v vseh kolektivih železniškega transporta je osnovna naloga za izpolnjevanje plana v celoti, medtem, ko kampanjski način izpolnjevanja nalog ovira uresničitev plana. Izpopolnjevanje evidence bo pripomoglo, da se odstranijo napake in pravilno oceni prizadevanje vsakega posameznika. Novatorjem in racionalizatorjem je treba nuditi več pomoči, da bodo mogli uresničiti svoje zamisli. Pravilno jih je treba nagrajevati ter jih bolj pogumno postavljati na vodilna mesta. Dvig dela v vseh panogah službe železniškega transporta, uvedba brigadnega sistema in izboljšanje tehnološkega procesa, borba za znižanje polne lastne cene z boljšo organizacijo dela, večje izkoriščanje orodnih strojev in naprav, maksimalna obremenitev vlakov, racionalna razporeditev delavcev in uslužbencev po delovnih mestih, odkrivanje in izkoriščanje neodkritih rezerv, vse to so važne naloge sindikalnih organizacij. Na vseh delovnih mestih, kjer je mogoče, je treba uvesti delovne norme ter čimprej izvesti revizijo nerealnih dnevnih norm, izvršiti priprave za uvedbo tehničnih norm. Dobro pripravljena proizvodna posvetovanja bodo mnogo prispevala k izboljšanju organizacije dela, k izpopolnitvi in krepitvi socialističnega tekmovanja. Proizvodnih posvetovanj se mora redno udeleževati tudi tehnično vodstvo. Kongres je dal nove smernice glede strokovnega dviga delavcev in nameščencev in določil, da se je treba neprestano boriti za pravilno delo tečajev, industrijskih šol in šol za učence v gospodarstvu, kjer morajo biti obvezno vnešena v plan pouka politična in sindikalna predavanja. Po vseh ustanovah in podjetjih je treba prirejati strokovna predavanja, ter v ta namen angažirati najboljše železniške strokovnjake, inženirje, udarnike novatorje in racionalizatorje.

Da bi se izboljšala preskrba, postavlja kongres nalogo, da morajo sindikalne organizacije nuditi pomoč v razvijanju socialistične trgovine v železniških prodajalnah. Povsod, kjer to še ni storjeno, je treba spremeniti menze v delavsko-uslužbenske restavracije. Odpreti je treba nove restavracije, ki bodo odprte v vseh večjih železniških postajah podnevi in ponoči. Kongres je prav tako sklenil, da se predloži Ministrstvu za železnice uvedba premičnih prodajaln v vagonih, s čimer bi se olajšala preskrba delovnih ljudi, ki so oddaljeni od gospodarskih in industrijskih središč. Centralne in pomožne ekonomije ter vrtove je treba preurediti v vzorna kmetijska posestva, na katerih bodo pridelovali razno povrtnino, razvijali živinorejo, gojili prašiče, perutnino, čebele itd.

Kongres obvezuje sindikalne organizacije, naj zahtevajo ustanovitev ambulant in privatnih postaj za začasno namestitev in hitrejše zdravljenje obolelih delavcev. Od strokovnega vodstva je treba zahtevati uvedbo sanitetnih naprav (kopalnic, pralnic itd.) in zgraditev otroških jasli in okrevališč.

Za železničarje, ki potujejo, je treba organizirati rdeče kotičke v prenočiščih in v krajih, kjer stalno bivajo, prirejati je treba posebna predavanja, prireditve, organizirati obiske gledališč, kinematografov itd. Razglasne postaje, ki jih je treba uvesti na vseh večjih postajah, je treba uporabljati za razvijanje socialističnega tekmovanja in za kulturno prosvetno delo. Posebno je treba skrbeti za delovne ljudi iz gradbene stroke in organizirati zanje bralne skupine po brigadah na terenu, kamor je treba pošiljati agitatorje in periodično prirejati predavanja za vse člane posameznih sekcij.

Vse nepismene je treba do konca leta 1949 naučiti branja in pisanja in posebno skrbeti, da bi se novodošli delavci čimprej vključili v tečaje za nepismene.

Člani sindikatov železničarjev morajo bolj sodelovati v delu Ljudske fronte in izpolnjevati svoje obveznosti v frontnih organizacijah. Ob sodelovanju Fronte je treba razviti močnejše idejno politično in kulturno prosvetno delo med železniškimi delavci, ki živijo na deželi. Prav tako je treba nuditi stalno in vsestransko pomoč delovnim kmetom v socialistični preobrazbi našega kmetijstva in povezati kolektive naših železničarjev s kmečkimi delovnimi in poljedelskimi zadrugami. Člani sindikatov železničarjev morajo pomagati pri graditvi zadružnih domov, pri nabavi potrebnih sredstev za kulturno prosvetno delo (tisk, knjige, radio aparati itd.), organizirati umetniške prireditve pri zadrugah in na ta način utrjevati zvezo delavcev n kmetov.

V resoluciji v zvezi z obrekovalno kampanjo proti naši državi in Partiji, II. kongres železničarjev Jugoslavije obsoja soglasno kampanjo proti naši državi in odobrava stališče svoje Centralne uprave, ki je na svojem petem razširjenem plenarnem sestanku obsodila breznačelne napade na naše državno in partijsko vodstvo, na našo državo in Partijo. V brzojavki CK KPJ in maršalu Titu pa II. kongres sindikatov železničarjev izraža prepričanje in se obvezuje, da bodo železničarji izpolnili vse naloge, ki jih postavlja prednje petletni plan in da bodo zgradili socializem v svoji državi.

V pivovarni Laško so skoraj za 100% dvignili predvojno storilnost dela

V Pivovarni Laško so v letošnjem letu izpolnili že eno tretjino letnih planskih nalog. Proizvodni plan za februar pa so presegli za 118%, čeprav se bo sezona za pivo začela šele čez dva meseca.

Delavci Pivovarne so svoj delovni polet dvignili ne le v zadnjih mesecih. Po osvoboditvi so bili med prvimi, ki so s prostovoljnim delom popravili in skoraj na novo zgradili popolnoma porušeno tovarno. Z lastnimi sredstvi so popravili in izboljšali tudi stroje in po devetih mesecih napornega dela začeli obratovati s polno zmogljivostjo. V zadnjem letu so dogradili še potrebne sanitarne in higienske naprave, ki so bile prej zelo zanemarjene. Že na prvi pogled te preseneti velika čistoča in red v novih, moderno urejenih kopalnicah in umivalnicah.

Dela v podjetju so na številnih mestih normirali in s tem dosegli temeljitejše izkoriščanje strojev. Mizarski mojster **Ferlič Hinko** pa pripravlja napravo na univerzalnem stroju, ki bo omogočila veliko hitrejšo izdelavo lesenih zamaškov. Ko bodo dobili v oddelku za polnjenje steklenic novo strojno opremo, se bo proizvodna storilnost dvignila gotovo nad 100% od predvojne. Mehanizacija podjetja jim je omogočila, da so lahko pravilno porazdelili delovna mesta in da jim ne primanjkuje delovne sile. V lanskem letu so zaradi tega znižali polno lastno ceno nad 15% in celo presegli po planu določeno znižanje plc.

V disciplini in odnosu do dela so se posebno izkazali, saj so v februarju beležili le 0,06% neupravičenih zamud.

Še večje uspehe pa bi dosegli, če bi sindikalna podružnica bila bolj aktivna. Stari sindikalni odbor, ki so ga razrešili na zadnjem občnem zboru, ni izpolnil niti najosnovnejših nalog. Tako je propadel tečaj za kvalifikacijo delavcev in tudi ideološkovzgojno delo je bilo popolnoma zanemarjeno.

Novi upravni odbor je sicer poizkusil spremeniti smer, ki jo je hodil stari odbor, vendar tudi njemu ne bo uspelo zboljšati stanja, če mu uprava podjetja ne bo nudila več pomoči. Zaviranje dela s strani uprave podjetja je treba ostro obsoditi.

Mariborski kovinarji so pripravljeni za II. kongres kovinarjev Jugoslavije

Zavedajoč se velikih in obsežnih nalog, ki jih postavlja letošnje plansko leto pred kovinsko industrijo z ozirom na njeno odločilno vlogo za nadaljnji razvoj našega gospodarstva, so se mariborski kovinarji dobro pripravili in oborožili na nadaljnjo borbo, za socialistično preobrazbo naše domovine.

Letošnji občni zbori, ki so bili dobro pripravljeni z dobrimi samokritičnimi poročili in diskusijo, so pokazali, da uspehi, ki so jih dosegli mariborski kovinarji v drugem letu petletke, niso bili slučajni, temveč so plod velikega tekmovalnega poleta in zavestne borbe naših delovnih ljudi, ki hočejo čim uspešneje izpolniti naloge petletnega plana. Ti uspehi so plod sistematične in dosledne borbe partijskega in sindikalnega aktiva v podjetjih, proti vsem negativnim pojavom, ki zavirajo našo socialistično izgradnjo. Izkušnje iz lanskoletne borbe za plan so postale tako močno orožje v rokah naših kovinarjev, da jim bo omogočilo doseči nove, še pomembnejše delovne zmage.

Tako oboroženi in pripravljeni so v polnem razmahu predkongresnega socialističnega tekmovanja dočakali II. kongres delavcev in uslužbencev sindikata kovinarjev Jugoslavije, kjer bodo skupno s kovinarji iz vseh bratskih republik, podali obračun svojega dela in na podlagi analize doseženih uspehov in napak v dosedanjem delu sprejeli sklepe in resolucije, ki bodo pomenili pojačano mobilizacijo vseh naših kovinarskih kolektivov.

V montažni delavnici Tovarne avtomobilov Maribor-Tezno

Komu od naših delovnih ljudi širom naše domovine, ni poznana herojska borba kolektiva Zveznega montažnega podjetja za hidrocentrale na Mariborskem otoku, ki je v čast V. kongresa KPJ dokazal in povedal vsemu svetu, da morejo naši delovni ljudje v svoji globoki veri v pravilnost poti naše socialistične izgradnje, po kateri jih vodi naša Partija s tov. Titom na čelu, ustvarjati in montirati tudi take stroje, katerim še danes niso kos mnoge države, ki imajo za seboj mnogo večjo in starejšo industrijsko tradicijo, kot pa jo ima naša mlada republika. Iz te borbe so rasli resnični heroji socialistične borbe, široki v svoji ustvarjalnosti in globoki v svoji veri v socializem. Rasli so novi komunisti. Dvakrat zaporedoma v enem letu priborjena prehodna zastava zvezne vlade in naslov najboljšega v svoji stroki v FLRJ kot najvišja nagrada, ki si jo lahko pribori posamezni kolektiv, dovolj zgovorno priča o kvalitetah tega kolektiva.

Velika in odgovorna je bila lansko leto naloga kolektiva TAM. Planske naloge, ki so se postavljale pred našo mlado avtomobilsko industrijo, so bile postavljene tako, da se bo določeni primanjkljaj posameznih avtomobilskih sestavnih delov, katerih še naša industrija v sedanji etapi naše industrializacije ne zmore, kril iz dobav dežel ljudskih demokracij, zlasti iz Češke, tako da bi se v tej panogi industrije osamosvojili od tujine po določenem načrtu, do konca naše prve petletke. Neutemeljena hajka Informbiroja podprta z gospodarskimi sankcijami, ki pomenijo grobo kršitev mednarodnih pogodb in ki konkretno zavirajo krepitev socialistične fronte v svetu, je silno povečala težave, s katerimi se je moral boriti lansko leto in se bo moral tudi letos boriti ta kolektiv.

Te težave, katere nam je povzročila tujina, ki ji ni po godu, da se osamosvojimo tudi v tej panogi industrije, ki pomeni dejanski zrelostni izpit zmogljivosti vsake industrijske države, so delovne ljudi iz Tovarne avtomobilov Maribor še bolj podžgale k borbi za čimprejšnjo osamosvojitev, zlasti še zato, ker so iz lastnih izkušenj videli, da intrige, ki zavirajo razvoj naše avtomobilske industrije, niso samo plod napadov in klevet Kominformovcev, temveč, da so te že mnogo starejšega datuma. Saj so se že celo leto 1946 in 1947 borili za dobave, ki bi jih morali dobiti iz Češke, ki pa jih ni bilo. Plod te borbe je osvojitev velikega števila sestavnih delov, ki bi jih ob normalnih pogojih osvojili po planu šele leta 1951. Proizvajajo se mnogi sirovci in ti sirovci se obdelujejo doma. Pri tem jim nudijo mnogo pomoči naše jeklolivarne Jesenice in Guštanj ter Tovarna emajlirane posode v Celju, ki je s svojimi kvalitetnimi odpreski opravila delo, za katero še nedavno nihče pri nas ni verjel, da ga bo naša mlada industrija zmogla, kar pomeni ogromen prispevek k osamosvojitvi naše avtomobilske industrije.

Samo v kovačnici je bilo lani osvojenih 34 različnih sestavnih delov in proizvedenih 45.000 kom. v skupni količini 12 vagonov. Tako, da razen nekaj izredno težkih in kompliciranih delov, nismo v tem pogledu od nikogar več odvisni. Iz te junaške borbe je izšlo lansko leto 36 racionalizatorjev, ki so s svojo ustvarjalnostjo prihranili naši industriji preko 4 milijone dinarjev.

Občni zbor podružnice je pokazal, da bi bili lahko ob pravilnem delu podružnice in upravnega vodstva podjetja doseženi še večji uspehi. Racionalizatorski in novatorski predlogi se niso reševali dovolj ekspeditivno. Racionalizatorjem in novatorjem niso pravočasno nudili vseh ugodnosti, zajamčenih z zakonom. V sindikat je bilo organiziranih le 73% zaposlenih, računajoč tudi strokovno šolstvo. Tudi odnos med upravo podjetja in sindikatom ni bil vedno najboljši. Skrb za vajence v internatih je bila skrajno pomanjkljiva. Agitacija in propaganda je precej šepala. Proti vsem tem pomanjkljivostim se je začel sindikalni aktiv ob pomoči partijske organizacije boriti že v drugi polovici lanskega leta in to z vidnim uspehom, zlasti kar se tiče racionalizatorstva in novatorstva ter formiranja delovnih brigad, ki so po shemi, z 250 brigadami in 9 štabi oddelkov na čelu s štabom delovnih brigad, vzorno organizirane. Vendar pa jim bo treba posvetiti mnogo več pažnje, zlasti kar se političnega dela tiče, tako da bodo postale te brigade ne sam po shemi, temveč tudi po vsebini najvišja oblika socialistične organizacije dela. Obenem pa bo morala sindikalna podružnica posvetiti posebno pozornost našemu doraščajočemu strokovnemu kadru v vajeniških internatih. Nuditi je treba tem mladim ukaželjnim ljudem čimboljše učne pogoje, ker le tako lahko pričakujemo, da bodo v bližnji bodočnosti dostojno nadaljevali započeto veliko delo naše socialistične graditve.

Tudi kolektiv **Tovarne splošnih metalnih konstrukcij in vijakov** se je moral lani boriti s težavami, ki so nastale s kršitvami gospodarskih pogodb s strani držav ljudskih demokracij. Ob nerednih dobavah materiala in stalnem pomanjkanju delovne sile je proti koncu lanskega leta še izgledalo, da ta kolektiv ne bo izpolnil letnega plana. Toda s skrajno zagrizeno borbo, da bi izpolnili letni plan, je temu kolektivu uspelo, da je od 20. novembra do 24. decembra, to je v dobrem mesecu, bila izvršena ena šestina letnega plana. Na ta način so izvršili letni proizvodni plan zadnji dan v letu.

Mnoge pomanjkljivosti lanskoletnega dela sindikalne, zlasti pa partijske organizacije v tem podjetju bodisi v organizacijskem ali pa političnem delu, so se zelo odražale v slabi delovni disciplini. Tudi tehnično vodstvo ni podvzelo vsega da bi bila organizacija dela na potrebni višini. Zato je letošnji občni zbor tudi za to podružnico pomenil odločilno preokretnico v sistemu in metodi njenega dela v borbi za plan.

Po izvršitvi lanskoletnega proizvodnega programa je bilo opaziti znaten padec delovnega poleta v tem kolektivu. Glavni vzrok temu je bil samozadovoljstvo in uspavanje političnega aktiva ob doseženih uspehih v zadnjih dveh mesecih lanskega leta, kar je močno uplivalo na januarski plan. V tem sta uprava podjetja in sindikalna organizacija stopila v akcijo, da s politično mobilizacijo in osebno materialno zainteresiranostjo nad izvrševanjem dnevnega plana, zlasti s strani tehničnega kadra, preprečijo lanskoletno kampanjsko izvrševanje plana.

Upeljan je nov način nagrajevanja vodilnega kadra v proizvodnji. Doslej je mojster dobival premijo na povprečno prekoračeno normo v njegovem oddelku. Premijo je dobival tudi v primeru, če delavcev ni bilo na delo, kar je bilo vzrok, da so mnogi izostajali od dela. Sedaj pa se vrši nagrajevanje na bazi izvrševanja dnevnega proizvodnega plana mojstrove skupine in sicer tako, da se stalež delavstva v skupini posameznega mojstra pomnoži z 8, kar da število norma ur za določeno storitev po količini, asortimentu in kvaliteti. Tako dobi posamezni mojster za vsak dnevno izvršeni plan odgovarjajočo dnevno nagrado, poleg tega pa še nagrado za mesečno izvršeni operativni plan, če je bil ta v njegovi skupini v celoti izpolnjen. Na podlagi tega, in ob pojačanem političnem delu partijskega in sindikalnega aktiva, z dobro dnevno evidenco tekmovanja, z izboljšanjem delovne discipline in izboljšanjem organizacije dela, se je **dvignila v teku februarja meseca t. l. storilnost izražena v norma urah za 38%!**

Vse delavstvo tega podjetja dela po brigadnem sistemu dela. Brigade tekmujejo med seboj. Sprejeli so obvezo, da bodo polletni proizvodni plan kljub občutnemu pomanjkanju delovne sile in zaostanku iz januarja izpolnili do 1. julija. Ob takem pravilnem in živem delu političnega aktiva in pravilni materialni zainteresiranosti celotnega kolektiva pri izvrševanju plana, jim bo to nedvomno uspelo.

Še eden je od večjih mariborskih kolektivov, ki se dostojno pripravlja na kongres kovinarjev, to je Mariborska livarna, ki je imela lani v drugi polovici leta svojevrstne težave z izvrševanjem plana, z ozirom na to, da je bila tam na delu skupina sabotorjev. V prvi polovici leta se je mesečni operativni plan visoko prekoračeval. Višek je bil dosežen v juniju, ko je bil plan prekoračen za 42%. Takoj v juliju pa je padel na 98%, v avgustu pa celo na 74%, šele v novembru je bil zopet dosežen in prekoračen.

Glavni vzrok temu nihanju je bilo razbijaško delo saboterske skupine z upravnikom podjetja na čelu, ki je forsiral na vodilne položaje v podjetju ljudi, ki so kot člani zloglasnega kulturbunda že zdavnaj izdali interese delavskega razreda. Med njimi je bil celo človek, ki je odklonil članstvo v sindikatu. Upravnik podjetja je forsiral na vodilna mesta gestapovce, kot zakrknjene sovražnike našega ljudstva. Sindikalna organizacija je bila napram tem banditom nemočna. Tudi partijska organizacija jih ni znala pravočasno razkrinkati. Tako jim je uspelo s svojimi sabotažami na vlečeni mededini oškodovati ljudsko skupnost za preko 2,000.000 din.

Po razkrinkanju te bande je zopet porasel delovni polet v tem kolektivu. Februarski plan so izvršili z 107%. Poživili so sindikalno delo in organizirali socialistično tekmovanje. Oboroženi z lanskoletnimi izkušnjami, si ne bodo dopuščali od nikogar več zavirati borbe pri graditvi socializma in bodo stali budno na straži proti vsem takim zločinskim pojavom.

Tu so še Tovarne Remont, Tovarna poljedelskih strojev in Tovarna blagajn, ki so tudi v prvih mesecih letošnjega leta visoko prekoračile plan in s tem pokazale, da se zavedajo, da bo treba letos vložiti še več naporov za uspešno dobojevanje tretjega leta petletke, ki je zaradi nepredvidenih dogodkov v zvezi z neutemeljeno in breznačelno protijugoslovansko gonjo Informbiroja, postalo odločilna preokretnica v izvrševanju petletnega plana.

P. J

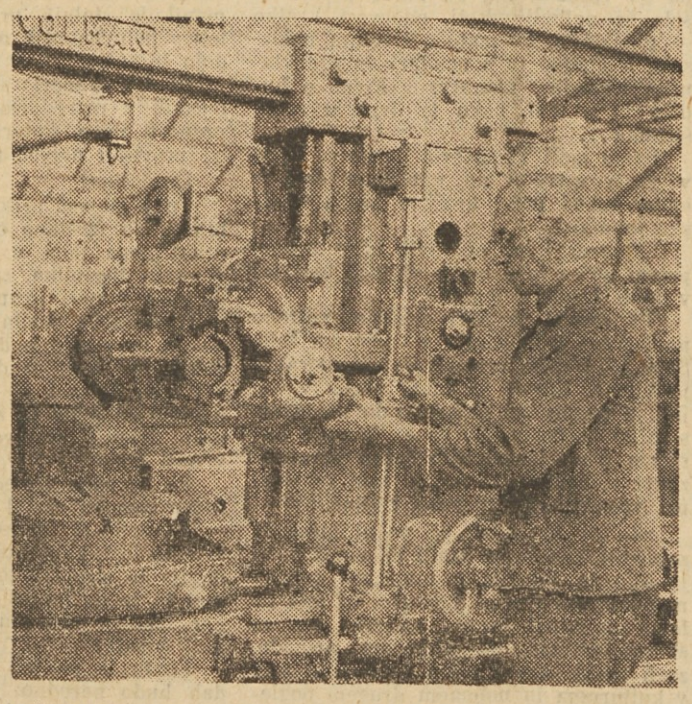

Šunko pri popravilu strojev v Tovarni avtomobilov

Prosen Luka zgled socialističnega delavca

Ko so v nedeljo sindikalni funkcionarji mežiškega rudnika razpravljali v Žerjavu o znižanju proizvodnih stroškov in polne lastne cene, je med njimi sedel tudi zajeten možakar, ki je v presledkih — dvakrat celo zaporedoma — živahno posegel v diskusijo. S predlogi, ki jih je predložil, je obrnil pozornost nase. Vsakdo, ki je sledil diskusiji, je ob njegovih predlogih živo občutil, kako ves živi z delom v rudniku in koliko mu je na tem, da bi se delo v jami, na progi, odvozu, v topilnici, flotaciji ali na katerem koli drugem delovnem mestu odvijalo brez najmanjših zastojev.

To je bil komunist, petkratni udarnik, novator in odlikovanec Prosen Luka,

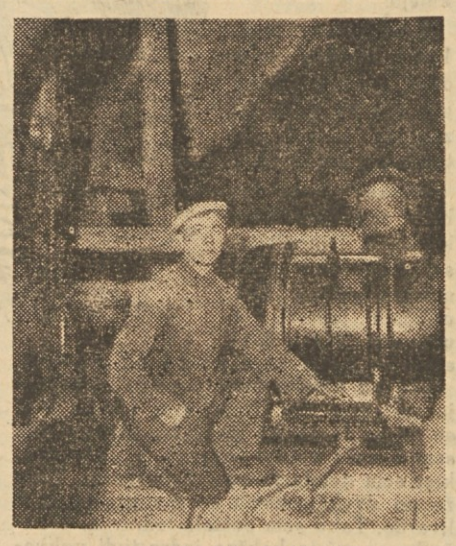

Petkratni udarnik Luka Prosen

ki je zaposlen kot ključavničar in varilec v mehanični delavnici mežiškega rudnika. Tri in dvajset let že dela v tem rudniku in ker je v tem času delal že skoraj na vseh delovnih mestih, nekaj časa kot vozač in pri črpalkah pri jamskem kovaškem delu, pozneje pa tudi v topilnici in pri žični železnici ter poglabljanju jaškov, kjer se je tudi najbolj izkazal, zato pozna vse podrobnosti vsakega delovnega mesta, zato tudi vé, kje je treba iskati vzrokov, če zdaj tu zdaj tam obtiči voziček, če se zatakne žičnica ali črpalka, in zato kot poznavalec obrata in mojster-strokovnjak tudi ve, kako je treba pomagati, da bo delo potekalo nemoteno, da bodo nakopali čim več svinčene rude, da bo ta ruda čimprej prišla iz rovov in po žičnici do flotacije in da bo med kamenjem in blatom pomešan svinec v krvavordečem curku stekel v kalupe, da bo tako izpolnjen in presežen plan, saj je od izpolnjenega in preseženega plana odvisno, s kakšnim tempom bomo gradili socializem.

Vsega tega se dobro zaveda Prosen Luka. To je dokazal že v neštevilnih primerih, ko je častno izpolnil naloge in bil prav zaradi tega že petkrat proglašen za udarnika. Po osvoboditvi se je posebno v začetku znašel na najbolj težkih in odgovornih delih v jaških in se zlasti še izkazal pri polaganju cevi, katere je morala položiti njegova delovna skupina iz petnajstega na osmo obzorje, kjer je znašal padec okrog 70 stopinj. In kljub vsemu temu so delo zaradi dobre organizacije opravili predčasno za polnih šest tednov poprej kakor je bilo preračunano. Ko pa so v Žerjavu dobili za preureditev izbiralnice drobilec, kateri je bil pokvarjen, je bil zopet Prosen Luka tisti, ki je ta drobilec v izredno kratkem času usposobil, da še danes uspešno deluje.

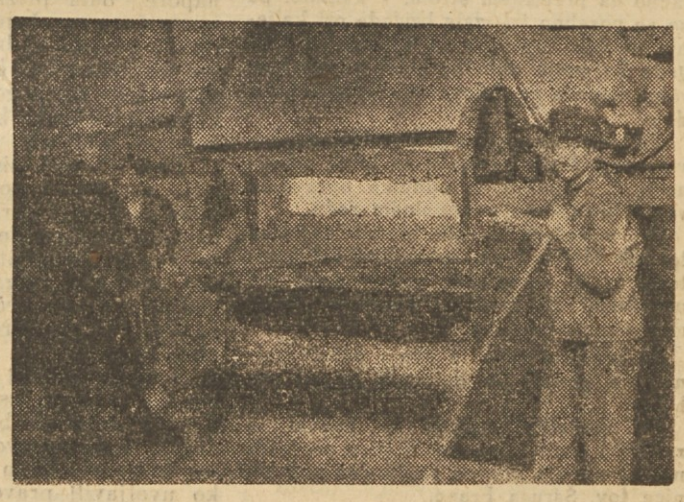

Pri delu na mehanskih ognjiščih

Prosen Luka pa se je izkazal tudi kot novator. Iznašel je način popravljanja vrtalnih kladiv in jih doslej popravil že več kot 180. Vendar pa se z dosedanjim načinom popravljanja vrtalnih kladiv ne zadovoljuje, ampak ga še vedno izpopolnjuje. S tem omogoča rudniku, da uspešno zmaguje svoje planske naloge in da proizvodnja ni več vezana na uvoz teh rezervnih delov, katere so poprej morali uvažati iz inozemstva. Toda motili bi se, če bi mislili, da je Prosen Luka le dober delavec. Kot komunist in sekretar celice, poleg tega pa še kot predsednik pododbora v mehanični delavnici pozna in vidi vse, kar se dogaja okoli njega, zanima se za vsako stvar, in kjer je le treba, vselej priskoči na pomoč z nasveti in tudi sam prime za delo povsod, da bi se nikjer in nikoli ničesar ne zataknilo. Kot godbenik tudi aktivno sodeluje v mežiški godbi in vodi vse njene organizacijske posle.

Za svoje izredno prizadevanje in skrb pri izpolnjevanju planskih nalog je bil odlikovan z redom dela II. stopnje.

Tako kakor ves čas doslej ne miruje niti sedaj en sam trenutek, ampak nasprotno, neprestano razmišlja in razglablja, kako bi izpopolnil zdaj to, zdaj ono na tem ali onem delovnem mestu. In zato je minulo nedeljo na posvetu sindikalnih funkcionarjev mežiških rudarjev in topilcev svinca posegel v diskusijo z zdravimi življenjskimi predlogi, ko je po ugotovitvah ostalih diskutantov, ki so se pritoževali, da zaradi neustrezajočih kretnic prihaja čestokrat do iztirjenja rudniškega vlaka, ko so lokomotive na srednjem obzorju večkrat pokvarjene, ko čestokrat tudi vozički niso v redu in se tudi rudarjem v jami pokvari orodje, predlagal, da bi uprava podjetja na osrednjem mestu v jami postavila delavca, ki bi kot strokovnjak sproti popravljal vsako okvaro in skrbel, da bi bilo orodje kopačev, nakladalcev in vozačev vselej v redu. To bi na eni strani pocenilo proizvodnjo, ker bi bilo zaradi tega prihranjenih nešteto doslej izgubljenih produktivnih delovnih ur, na drugi strani pa bi bilo plansko izpolnjevanje nalog še uspešnejše, ker bi kopače, nakladalce ali vozače ničesar več ne oviralo pri delu in bi bil tako njihov delovni čas polno izkoriščen.

Flotacijske celice mora mehanična delavnica običajno popravljati vsako drugo leto. Poleg tega, da je to delo zelo težko in zahteva za popravilo ene same celice pri vsakem popravilu zgubo najmanj štirih delovnih dni ter porabo večje količine pločevine, bi se po njegovem predlogu trpežnost teh flotacijskih celic podaljšala od dveh na deset let, če bi se pretoki zalili z betonsko maso. S tem bi bilo za vse to obdobje desetih let prihranjenih nešteto delovnih dni, prihranjenega bi bilo mnogo materiala in omogočeno nemoteno delo.

Takšen je petkratni udarnik in novator Luka Prosen. Nepomirljiva želja po znanju in strokovnemu izpopolnjevanju ga je vodila skozi vse njegovo življenje. Že v zgodnji mladosti se je vnemal, da bi postal kovač. In ker je bila družina velika, oče pa mu je že zgodaj umrl, kot otrok proletarca-rudarja niti ni imel možnosti, da bi se te obrti izučil. Večino svoje mladosti je zato preživel kot pastir pri kmetih in le pozimi je imel priliko, da je dokončal štiri razrede osnovne šole. Ko je bil 14 let star, je stopil kot vajenec v rudniško kovaško delavnico. Tu se je prvič seznanil s tem poklicem. S tem pa se je začela tudi njegova trnjeva pot. Že po štirih letih je bil reduciran. In ko se mu je potem posrečilo, da je dobil delo kot vozač in delavec pri črpalkah pri jamskem kovaškem delu, je bil že po dveh mesecih zopet brezposeln. Na svojih plečih je bridko občutil vse posledice kapitalističnega izkoriščanja. Kapitalistični izkoriščevalci so mu potem odmerili boren kos trdega kruha rudarjev le pod pogojem, če podpiše reverz, da bo delal vse od kraja. Tako so ga kot nekvalificiranega delavca izkoriščali vseskozi. Ko pa je prišla okupacija, se je kmalu znašel v zaporu v Celovcu in bil odtod odpeljan v taborišče Dachau.

Šele z osvoboditvijo je občutil, da je postal človek, da ni več suženj brezobzirnih izkoriščevalcev. Z vsem svojim znanjem in sposobnostjo se je vključil v graditev socializma. Z izvrševanjem najtežjih in najbolj odgovornih nalog je hotel dati svoji mladi državi na razpolago vse svoje sile, s svojimi novatorskimi predlogi pa prispevati, da se čimprej osamosvojimo izkoriščanja od tujine. Po zloglasni resoluciji Informbiroja in ob klevetniških napadih držav ljudske demokracije izpolnjuje sedaj svoje predloge in še bolj aktivno deluje pri vsem, kar bi lahko pospešilo graditev socializma. Kot zavesten borec za plan in poleg tega dober komunist se bori v prvih vrstah in s svojim delom nenehno izpričuje predanost svoji Partiji in njenemu vodstvu s tovarišem Titom na čelu, zavedajoč se, da bodo sadovi njegovega dela najbolj učinkovit odgovor vsem klevetnikom, ki blatijo naše vodstvo, našo Partijo in nas skušajo ovirati pri graditvi socializma.

RAZSTAVA V TOVARNI »ISKRA« - KRANJ

Sindikalna podr. tovarne »Iskra« je otvorila razstavo svojih izdelkov. V okusno opremljenem prostoru zavzema najvidnejše mesto kinoprojektor in to po pravici, saj je ponos vsega kolektiva. To je delo naših rok in zamisel našega človeka. Tega se dobro zaveda pododbor, kjer izdelujejo ta kinoprojektor, in II. pododbor, ki sta tudi največ pripomogla k ureditvi te razstave. Veliko zanimanje vzbuja pri obiskovalcih mala telefonska centrala in namizni telefonski aparat. Nič manj pa niso zanimivi ostali izdelki. Za okusno opremo razstave sta se najbolj zavzela Abe Stane ter večkratni udarnik, novator in racionalizator Kisel Franc, ki je prejel odlikovanje Red dela II. stopnje. Na splošno pa moramo reči, da je k uspeli razstavi prispeval ves kolektiv skupno z novim odborom, ki je znal pravilno prikazati perspektivo razvoja in raziagati pot, po kateri nas vodi naša Partija s tovarišem Titom na čelu.

O. M

Novi udarniki v tovarni avtomobilov

V sredo 9. marca so na svoji redni proizvodni konferenci v Tovarni avtomobilov v Mariboru proglašali nove udarnike, racionalizatorje in novatorje. Proizvodna konferenca je bila kvalitetno bolje pripravljena od preteklih konferenc, kar dokazuje, da se delovni kolektiv naše avtomobilske tovarne zaveda važnosti proizvodnih konferenc. Vendar pa se bo morala sindikalna organizacija s pomočjo partijskih organizacij bolje pobrigati za agitacijo udeležbe na konferencah. Samo dobra tretjina članstva je bila navzoča na tej konferenci.

Konferenco je otvoril direktor podjetja tov. Golob Dušan. V svojem govoru je prikazal in grajal napake po raznih oddelkih, govoril je o kršitvah delovne discipline, nepravilnem odnosu do dela in do ljudske imovine.

Pohvalil je delo proizvodnih brigad, ki so s svojim delom pokazale, kakšne uspehe je možno doseči z brigadnim načinom dela. Požrtvovalnemu delu poedinih brigad se mora tovarna zahvaliti za preseganje plana v januarju in februarju.

Po govoru tov. direktorja so tovariši grajali razne napake ter predlagali načine za njihovo odpravljanje na posameznih delovnih mestih.

Po diskusiji so proglasili nove udarnike, racionalizatorje in novatorje ter nagradili najboljše brigade in posameznike.

Za trikratnega udarnika je bil proglašen tov. **Lukovnjak Franc,** dvakratne udarnike **Rajzer Karel, Skaza Jože, Fištravec Anton, Mastnjak Leopold, Kranjc Jakob** in **Šauperl Franc,** prvič pa je bilo proglašenih 11 tovarišev.

Za razne izboljšave v proizvodnji so bili proglašeni ob tej priliki tudi racionalizatorji. **Stropnik Alfonz** je izboljšal vlivanje batov in poenostavil proces dela, katerega lahko po njegovem predlogu sedaj opravlja mesto dveh samo eden delavec, tovariša **Drofenik Avgust** in **Roškar Andrej** sta izboljšala izdelavo veloventilov. Obraovodja **Mehle Ferdo** je racionaliziral delo na raznih avtomobilskih delih in ventilih. **Grabner Kristijan** je z izdelavo priprave olajšal in izboljšal elektrovarjenje avtomobilskih delov in izboljšal kvaliteto istega. **Šauperl Franc** je izdelal orodje za obrezovanje odkovkov. Tov. **Janežič Oskar** pa je samoiniciativno, s pomočjo učencev izdelal stroj za valjanje ojačitev na pločevinastih delih kabine kamiona s čimer je znatno znižal čas obdelave in izboljšal kvaliteto kabine.

Kot novatorja sta bila proglašena tovariša **Rueh Riko** in **Klamfer Jože.** Prvi je izdelal praktično pripravo za krivljenje izpušnih cevi, drugi pa stiskalna orodja za izdelavo gallovih verig.

Za požrtvovalno delo pri izpolnjevanju komadnega plana v mesecu februarju je vodstvo tovarne nagradilo 37 članov brigad in brigadirjev iz montaže in ostalih brigad.

6. brigada elektro oddelka je 10 dni pred rokom popravila električno instalacijo na preciznem stroju, v kalilnici pa so se posebno izkazale brigade pri kaljenju velikih komadov za stiskalnice. Brigade so svoje delo opravile v zadanem roku neglede na delovni čas in nedeljsko delo.

Od nameščencev se je posebno odlikovala tov. **Kolaričeva,** ki je kljub odsotnosti 2 brigadirk iz oddelka opravljala vsa tekoča dela v popolnem redu.

Od vodečega osebja je bil nagrajen tovariš **Mehle Ivan,** operativni šef montaže, ki je doprinesel znaten delež pri uspešnem izvrševanju planskih nalog montažnega oddelka.

Za uspešno delo in svojo požrtvovalnost je prejelo 26 delovnih brigad pohvalo.

Po razdelitvi nagrad in pohval je zaključil proizvodno konferenco predsednik upravnega odbora sindikalne podružnice tov. Šaruga Franc.

Žene najboljše jedrarke v Litostroju

Livarna v »Litostroju.« Običajno si mislimo pod tem imenom velike peči, iz katerih teče žareče železo. Pa je v livarni še drugo delo — izdelovanje jeder, ki ga opravljajo žene. Nekatere nabijajo posebno zmes peska v velike modele, druge zopet z ličnim orodjem oblikujejo. Oblikovalke so razvrščene ob dolgih mizah, pri stekleni steni in oblikujejo.

Preddelavka Markežič Danica vodi delo jedrark. Kako jim gre to delo, ki zahteva precej natančnosti izpod rok?

»Kako? Prav dobro,« odgovarja Markežičeva, »poglejte, saj izdelujemo prav umetna jedra.« Ena odličnih jedrark je udarnica Nagelj Kristina — ki presega normo od 30—40%.

»Že od nekdaj meje veselila tovarna,« je razlagala tov. Nageljeva. »Julija 1947 se mi je ta skrita želja izpolnila, prišla sem v našo veliko tovarno, v ‚Litostroj', kjer sem delala najprej v pleskarni. Toda že po dveh mesecih so me prestavili v livarno. Tako sem postala jedrarka. V začetku se mi je kakšno jedro tudi pokvarilo, kajti pri oblikovanju je treba natančnosti. Danes pa sem že tako izvežbana, da model, ki sva ga prej z mojstrom obdelovala po dve uri, izdelam sama v eni uri tričetrt. Udarnica sem postala po enoletnem delu in normo bi še više presegala, če ne bi z vso vnemo pazila na kakovost.«

»Naša mojsterca, tov. Markežičeva mi je bila pri učenju v veliko pomoč in mi je še danes. Ona vse vidi, je povsod zraven in pomaga, če je treba. Med njo in nami jedrarkami vlada največje tovarištvo in tudi disciplina ni slaba.«

MLADINSKIM DELOVNIM BRIGADAM JE TREBA POSVETITI VEČ POZORNOSTI

Komite mladine rajona Center v Ljubljani je pred kratkim sklical konferenco mladinskih delovnih brigad, da bi pred IV. kongresom LMS pregledali uspehe dosedanjega dela, poživili tekmovanje in organizirali nove mladinske proizvodne brigade.

V nekaterih podjetjih in tovarnah mladinske brigade že dobro uspevajo, posebno v Indusu, Kartonažni tovarni in v »Kroju«. Z novim socialističnim načinom dela vzpodbujajo ostale delavce k vse večjemu poletu in boljšemu izpolnjevanju planskih nalog. Mladina v Kartonažni tovarni presega že nad tri mesece normo od 25 do 30%, čeprav jim je bila medtem časom že trikrat povišana.

Brigadni način dela pa bi v Kartonažni tovarni nedvomno še boljše uspeval, če bi uprava podjetja nudila brigadam pomoč in jim za njihove napore dala priznanje. Mladina se upravičeno sprašuje, zakaj v prvi mladinski brigadi ni bil še nihče proglašen za udarnika, čeprav nekateri izpolnjujejo vse pogoje, za to in kdo je kriv, da brigada kljub vidnim uspehom ni bila niti enkrat pohvaljena.

Tudi drugod niso uprave podjetij niti sindikalne podružnice posvečale mladini dovolj skrbi. V Indusu, kjer brigada uspešno dela že od leta 1947, so hoteli ustanoviti še novo mladinsko delovno brigado. Toda uprava podjetja se že več mesecev izgovarja, češ, da normirec v obratu za to nima časa.

S takimi odnosi do mladine, ne samo da zavirajo uspešnejše delo mladinskih delovnih brigad, temveč škodujejo tudi proizvodnji sami. Saj bomo le z brigadnim načinom dela lahko uveljavili pravo socialistično tekmovanje, dvignili storilnost dela in dvignili čut odgovornosti do izvrševanja vseh proizvodnih nalog.

Brigadirji in sekretarji mladinskih aktivov so zaradi tega sklenili, da bodo povečali število novih mladinskih brigad, odstranili dosedanje napake ter dvignili storilnost in kakovost dela. Za boljše izvrševanje teh nalog pa bodo med samimi brigadirji pospešili agitacijo in posvetili več skrbi kulturnemu in ideološkemu delu. Za izboljšanje evidence bodo v vseh brigadah uvedli brigadne dnevnike, kamor bodo zapisovali vse dosežene uspehe ne samo v proizvodnji, temveč tudi v kulturnem in vzgojnem delu, v prostovoljnih akcijah itd. Te dnevnike bodo vodili najboljši mladinci v brigadah.

Z izdelavo novih proizvodov postajamo neodvisni od inozemstva

V kovačnici tovarne avtomobilov Maribor izdeluje kolektiv kovačev nov proizvod — sestavni del avtomobila, katerega smo še do nedavna morali uvažati iz inozemstva.

Z dolgimi kleščami oborožen sega delavec v peč po žareč komad jekla. Z veliko naglico ga zagrabijo druge klešče in že poje svojo pesem težko strojno kladivo. Pod težkimi udarci spreminja žareče jeklo svoje oblike. Z močnim pritiskom stiskalnice odstranijo odvišne robove in obdelani del obleži na velikem kupu kovanih delov avtomobila. Tako kuje del za delom kolektiv kovačev TAM nove proizvode — odkovke, za katere smo bili do lanskega leta odvisni od inozemstva. Iz kovačnice, v kateri so opravljali še do nedavnega razna popravila za obrate, je postala kovačnica novega tipa, kjer kujejo nove avtomobilske dele.

Ko so začeli s tem delom, so imeli kovači velike težave. Stroji in peči so bili neprikladni, oni sami pa nevajeni temu delu. Toda oviranje uvoza, posledica krivičnih gonj proti naši Partiji in naši državi, je zahtevalo, da se naša industrija osamosvoji tudi v proizvodnji omenjenih avtomobilskih delov. Kovači so se potrudili in danes stoje ob modernih strojnih kladivih izvežbani delavci, ki kujejo posamezne dele na končno obliko do 0,5 mm natančnosti.

Niz predlogov za izboljšave, racionalizacije in številni udarniki pričajo o strokovnem dvigu naših kovačev. Da so njihovi izdelki enakovredni inozemskim, dokazujejo laboratorijski poizkusi in prerezi odkovk. Najboljši delavci kolektiva kovačnice in brigad iz orodjarne, kakor na primer konstruktor utopnega orodja Furlan, kovači Mom, Heran, Vlasek, Ogrizek in poslovodja Zorič, nam jamčijo, da bo tovarna izpolnila zadano si obveznost v letošnjem letu: »V letu 1949 naši kamioni — iz našega materiala in odkovk.«

R.

Tako delajo na dobri industrijski ekonomiji

Splošnemu stavbenemu podjetju v Ljubljani je bila lani dodeljena industrijska ekonomija v Grosuplju. Težko delo je imel takrat ekonom **Robida Janez,** da je uredil zanemarjeno stanovanjsko hišo, polrazdrta gospodarska poslopja in spremenil zapuščene travnike v njive. Bivši lastnik tega posestva, lesni trgovec Javornik, se namreč ni preveč ukvarjal z gospodarstvom, ki mu je v tedanjih pogojih prinašalo le majhne dobičke, temveč je dajal posamezne travnike ob košnji v zakup okoliškim kmetom. Odkar pa je del njegovega posestva prevzelo Splošno stavbeno podjetje, da s pridelki oskrbi delavsko-nameščensko menzo, se je v hiši, v hlevih in na polju vse spremenilo.

Preko valovitih polj okrog Grosuplja brije mrzla burja. V kuhinji »Stare pošte«, kot imenujejo stanovanjsko poslopje sedanje ekonomije še iz časov, ko ni bilo železnice in so tu izmenjavali konjske vprege za poštne vozove, pa je prijetno toplo. Velika krušna peč je razžarjena in mlado dekle je zamesilo kruh za družino stalnih delavcev na ekonomiji. Teh je letos z ozirom na povečano ekonomijo precej več kot lani, ko sta pretežno večino del opravila ekonom Robida Janez in njegov pomočnik, sedanji brigadir Zajc Ivan.

»Štiri mlade fante imamo in tri žene,« razlaga gospodinja, Robidova žena, ki se iznad sklede krompirja s skrbjo ozira skozi okno po vremenu. »Pozimi smo pripravili semenje, si oskrbeli drva in opravili druga dela, sedaj pa bi radi že na polje, pa nas zaenkrat še ovira mraz. Kadar pa je pri nas največ dela, pridejo prostovoljci iz našega podjetja in nam vsem pomagajo.«

Vestno delo tako stalnih kot prostovoljnih delavcev je pripomoglo, da se je ta ekonomija uvrstila že lani med najboljše v Sloveniji. Letos bodo, kot vse kaže, njihovi uspehi še večji.

V prenovljenih hlevih muka že sedaj šest lepo oskrbovanih krav, trije telički in mlad bikec. V svinjakih pa imajo, ne glede na to to, da so jeseni zaklali za menzo pet pitanih svinj in eno za ekonomijo, še 17 prašičev. Tudi dva konja imajo. Ekonom s ponosom pripoveduje:

»Vse to smo si oskrbeli lani. Ko sem prevzel ekonomijo, sta bili tu le dve kravi, svinjaki prazni, nobenega konja in tudi perutnine ni bilo. Mi pa imamo velike načrte. Osem svinj smo prav zdaj oplemenili in za nov zarod bomo potrebovali nove svinjake.«

Zidajo jih blizu starega gospodarskega poslopja. To bodo moderni svinjaki, v katerih bo prostora za 100 svinj, svinjsko kuhinjo, skladišče za krmo in obširno dvorišče z majhnim kopališčem. Umno urejeni prostori in čistoča bodo najbolje varovali živali pred raznimi boleznimi, tako da živinozdravnik, ki se na ekonomiji večkrat oglasi, ne bo imel preveč dela in skrbi. Poleg svinjakov bodo sezidali tudi nov kokošnjak za 200 kokoši.

Prav tako obširen plan kot v živinoreji in svinjereji pa imajo na tej ekonomiji tudi za delo na polju. Za traktorsko oranje so že sklenili pogodbo z USTRO-jem ter bodo le manjše njive zorali s konji. Obširne njive bodo zasadili s krompirjem, več kot 3 ha pa so namenili za sočivje in zelenjavo, ki je še posebno dobrodošla vsaki menzi. Doma bodo pridelali tudi vso krmo za živino ter so le majhen del orne zemlje namenili žitu.

»Pa še eno posebnost smo si omislili v letošnjem letu,« pravi tov. Robida, ki se, kot izgleda, razume prav na vsako stvar, ki se tiče njihove ekonomije. — »Tule za hišo urejamo sedaj tople grede. Samo pomislite, kaj bomo s tem dosegli. Še ko bo mraz, bomo posejali razno zgodnjo povrtnino, v prvih toplih dneh pa bomo sadike že lahko presadili in med prvimi postregli delavcem in nameščencem v naši menzi s solato in ostalo zgodnjo zelenjavo.«

Ko to pripoveduje, pa ne gleda zgolj v bodočnost. Samo malo se ozre po dvorišču pa takoj opazi, da dva izmed njegovih fantov kaj nerodno polnita voz z gnojem. Takoj ju pokara:

»Po vsej cesti bosta raztresala! Gnoja je vendar škoda in prav nič ni treba, da bi ljudje govorili, kako na državnem posestvu brezskrbno tratimo tako dragoceno stvar kot je gnoj. Pri vsakem delu moramo biti zgled, saj bi marsikdo hotel na takih posestvih kot je naše še strožje ocenjevati napake kakor pa na lastnem dvorišču.«

Fanta takoj razumeta in popravita napako, saj je želja prav vseh, ki delajo na ekonomiji, da bi bilo čim manj napak in čim več uspehov pri delu. Prav dobro vedo, da bodo uspehi ekonomije pripomogli k zadovoljstvu delavcev Splošnega stavbenega podjetja v Ljubljani, ki se pri svojem delu prav tako vestno kot oni borijo za delovne zmage in lepše življenjske pogoje delovnega ljudstva nove Jugoslavije.

ZAGONETNA POT ŽIVILSKE NAKAZNICE

Sindikalne organizacije so poleg drugih prevzele tudi nalogo, da bodo nadzirale, kakšne vrste živilskih nakaznic prejemajo uslužbenci posameznih podjetij in ustanov. Zato potrjujejo živilske nakaznice sindikalne podružnice, ki za vsak mesec posebej določijo potrošniško skupino. Na ta način se onemogoča, da bi ljudje dobivali karte višje kategorije, kakor jim po delu pripadajo.

Vendar sem na Rajonskem ljudskem odboru Center v Ljubljani že lani kar na lepem dobila živilsko nakaznico nižje kategorije. Po urgenci na rajonu in obrazložitvi, da mi pripada nakaznica višje kategorije, so mi brez ugovora zamenjali nakaznico in izgubila sem »samo« štiri ure, da sem dobila odgovarjajočo živilsko nakaznico.

Na napakah se učimo, so si zopet mislili in mi za letošnji marec ponovno dodelili nižjo nakaznico, kakor pa mi jo je prisodila sindikalna podružnica. Mahnem na rajon, kjer so me vljudno potolažili, da je naša podružnica predlagala, da mi znižajo živilsko nakaznico. Ker pa sem bila predhodno informirana na podružnici, sem upravičeno trdila, da podružnica ni predlagala spremembe kategorije moje živilske nakaznice. Seveda to ni zaleglo. Začeli so iskati našo podružnico in njene predloge... Ko se je prvi navelič al je stopil v akcijo drugi uslužbenec rajonskega ljudskega odbora in ker so končno ugotovili, da ni niti naše podružnice, niti njenih predlogov, sem dobila listek za odgovarjajočo živilsko nakaznico. Po polurnem čakanju se znova uvrstim v vrsto čakajočih... Prišla sem na vrsto, uslužbenka je vzela nakaznico in mi v zameno pomolila listič s številko ter me z besedami: v ponedeljek ali torek se oglasite po karto — odpravila.

Ponedeljek in torek je že drugič minil, toda na rajonskem ljudskem odboru dosledno odgovarjajo, da še nimajo živilskih nakaznic. Listič imam, in tudi pol meseca je že mimo, toda na takšne listke racioniranih živil pač ni nikjer mogoče kupiti!

To je pa navaden oportunizem, bo kdo pripomnil. Pa nikakor ni, ker je še veliko takšnih, ki smo še brez kart. Tiste pa, ki si dovolijo takšno poslovanje in razdeljevanje živilskih nakaznic, bi bilo vsekakor treba poklicati na odgovornost, kajti tak primer izdajanja živilskih nakaznic v Ljubljani in tudi drugod ni osamljen. 347

Vsem naročnikom!

Vse naročnike pozivamo, da takoj poravnajo zaostalo naročnino za leto 1948 ter za I. tromesečje 1949 po priloženih čekovnih položnicah. Uprava lista je na Masarykovi 14/II. Telefon uprave: 49-70.

UPRAVA »DELAVSKE ENOTNOSTI«

JESENICE - ŠOLA MLADIH KOVINARJEV

Lansko leto v oktobru so v metalurški industrijski šoli železarne Jesenice spet sprejemali nove učence za prvi letnik. Drugemu in tretjemu letniku bodočih kovinarjev so se pridružili novi mladinci, tako da šteje šola danes 383 učencev. V internatu, kjer jih prebiva 180, so mnogi našli svoj drugi dom, saj so med njimi številni, ki so v vojski izgubili starše in domačije, pa jih je vodstvo šole pobralo s cest in gmajn, da naredi iz teh mladih ljudi, prepuščenih samim sebi, samozavestne, odločne in predane delavce ene izmed najažnejših industrij naše socialistične države — metalurške industrije.

Ko so vpisovali preteklo jesen učence v prvi letnik, je stopil pred direktorja šole Smoleja Slavkota eden izmed jeseniških delavcev, po rodu Bosanec, s kratkim vprašanjem:

»Naj pripeljem nekaj fantov iz svoje domače vasi?«

»Zakaj ne,« je takrat brez pomisleka odgovoril tov. Smolej, ki vodi skrb in brigo za slehernega izmed svojih učencev. »Manjka nam dobrih kovinarjev. Če ne bo plavžarjev, topilcev, livarjev, valjarjev in industrijskih zidarjev, ne bomo imeli težke industrije, brez te pa tudi lahke kovinske ne. Le naj pridejo tudi tovariši iz Bosne.«

Danes mu ni žal, da je pred nekaj meseci tako hitro in pritrdilno odgovoril. Skoraj pokesal pa se je teh besed, ko je prvič zagledal svojih 20 novih Bosancev.

Umazani in raztrgani so stali pred njim, notenemu se ni sanjalo, kaj je disciplina, še manj, kaj je resno, uporno učenje in delo, ki ga zahteva šola od svojih učencev.

Kako postaviti sleherno besedo, kje zastaviti ves svoj vpliv, katero napako najostreje grajati in na katerem koncu pohvaliti — od vsega tega je bila odvisna nadaljnja razvojna pot novih učencev. In direktor, vzgojitelji in mladinska organizacija so pravilno zagrabili stvar.

Razred učencev iz Bosne je danes najboljši v vsej šoli.

Kot en mož vstanejo, čedno oblečeni, samozavestnih obrazov in pripravljeni na vsak odgovor, ko vstopi direktor.

Jovanović Živan. Saj bi človek ne pričakoval od drobnega fantiča, temnih las in živih temnih oči, drugega kot plašen odgovor na vprašanje, kako mu je všeč v Sloveniji.

Pa je Živan od oktobra v šoli, videl in naučil se je marsikaj, ne le učne snovi v šoli. Prav nič ne skopari besedami.

»V šoli mi gre dobro, odločil sem se za poklic v težki kovinski industriji kot vsi Bosanci v tem razredu. Ko končam šolo, ostanem na Jesenicah ali pa pojdem v Bosno, kamor bo pač potrebno.«

Ker je dober učenec, dela z velikim veseljem tudi v foto- in radio-amaterskem krožku kluba Ljudske tehnike. Če pa ga vprašaš, kaj ga poleg učenja in šole še najbolj veseli, odgovori kratko — gledališče. Še malo s srbskim naglasom, a gladko in s poudarkom zadeklamira Krjavljev razgovor v krčmi o hudiču in o tem, kako je dvakrat reklo štrbunk...

Samo mali Tomaževič Žarko se edini v vsem razredu ne udeležuje dela v enem izmed petih krožkov kluba Ljudske tehnike.

»Najprej bom popravil učne ocene, potem pa se bom lahko vključil tudi jaz v klub Ljudske tehnike.«

Ta razred je prvi razumel potrebo po tesnem sodelovanju z vodstvom šole. Sami med seboj uravnavajo učenci razne probleme. Učenje in dober uspeh v šoli jim je poglavitna naloga, zato pomagajo slabšim učencem. Ko pa se je pred mesecem eden izmed njih težko pregrešil zoper tovarištvo, je razred sam zahteval pri vodstvu šole njegovo izključitev.

»Že če bi sedaj, po nekaj mesecih, zapustili šolo in se vrnili na domove, bi iz šole in bivanja v internatu odnesli marsikaj koristnega. Čez dve, tri leta pa bodo ti mladi fantje, katerih sem se skoraj ustrašil ob njihovem prihodu, zreli možje, kvalificirani delavci, ki tudi v kulturnem in nobenem drugem pogledu ne bodo zaostajali. Šola se namreč trudi, da napravi iz njih ne le dobre strokovnjake, temveč tudi v vsakem drugem pogledu izobražene ljudi,« pripoveduje tovariš direktor.

Prav toliko skrbi, ali pa še več ima direktor tudi z ostalimi učenci. Ker primanjkuje stalnih predavateljev, vzgojiteljev in primernih prostorov, je njegovo delo še težje.

Kratek »raport« skupine učencev, zapisanih v razrednico zaradi raznih nerednosti pove, katerim stvarem bo treba posvetiti največ pažnje.

Disciplina!

Tu je največ pritožb s strani razrednikov. Ta izostane od pouka, drugi od praktičnega dela v šolskih delavnicah. A samo disciplina, zavestna odgovornost do dela v naši skupnosti nam v veliki meri omogoča izpolnjevanje našega plana. In prav zato je disciplina v šoli tako važna, saj bodo iz disciplinirani učencev izšli delavci, ki bodo s svojim strokovnim znanjem in zavestnim delom visoko dvignili zastavo zmage socializma v naši državi.

Pa je eden izmed mlajših dečkov v razposajenosti razbil omarico v razredu.

»Kvaril si državno imovino, našo skupno last, kako boš čuval in skrbel za orodje in stroje v tovarni, če ti tega ni mar in če ne moreš razumeti, da je vse, kar imamo, naše in moramo kot tako tudi čuvati.«

Fantu je po teh direktorjevih besedah hudo nerodno, saj tega o čuvanju ljudske imeovine ni slišal prvič. Vsako jutro ob šestih imajo politično uro in tam ni bilo samo enkrat govora o tem. V svoji razposajenosti je pozabil na to, pa mu bo po tem razgovoru z direktorjem ostalo prav gotovo v spominu in bo odvrnil od takega početja, ki škodi nam vsem, tudi tovariše v svoji okolici.

*

V velikih, novih in svetlih delavnicah pa brnijo stroji. Tu delajo učenci razno orodje in dela po učnem programu. Začetniki manjše orodje, starejši pa so izdelali že številne stroje za svojo delavnico. Učenci, ki so se po prvem letu že odločili za bodočo specializacijo in delajo v posameznih oddelkih jeseniške železarne, so vlili posamezne dele, v delavnici pa so jih sestavili. Na njih izdelujejo že razne predmete, potrebne naši industriji. Metalurška šola na Jesenicah ima namreč namen, da vzgoji iz svojih učencev predvsem strokovnjake za tovarne težke kovinske industrije v naši državi.

V to šolo bodo našli pot tudi mladinci, ki so prišli s podeželja na prostovoljne akcije v Novi Beograd in na cesto Bratstva in Enotnosti, sedaj pa so se odločili za delo v jeseniški železarni. Po prvih mesecih dela v jeseniški železarni se bodo najboljši izmed njih ob novem vpisovanju že lahko pridružili učencem metalurške šole pod Mežaklijo, da bodo nato kot strokovnjaki pomagali pri gradnji socializma v jeseniški in drugih železarnah naše države.

KULTURA IN PROSVETA

ZAGREBŠKA DRAMA JE Z VELIKIM USPEHOM GOSTOVALA V LJUBLJANI

Od 9. do 12. marca je prvič v zgodovini našega gledališča obiskala zagrebška Drama Ljubljano. Sicer so posamezni igralci in igralke iz zagrebškega gledališča že prišli med nas, da omenim velikega igralca Fijana, Borštnika, Mihičičevo, Markoviča, Podgorsko, Nučiča, toda da bi prišel ansambl s celotnim večerom, se še ni zgodilo. Zdaj so bili med nami. Bili so, ker je druga doba, doba bratstva med našimi narodi, doba skupnega dela v petletki, doba kolektivnega ustvarjanja socializma, ki podira vse meje šovinizma, lokalnega patriotizma in konkurenčne nestrpnosti. Prišli so z dvema deloma. Odigrali so namreč Gorkega dramo »Vaso Željeznovo« in Shakespearjevo tragedijo »Othello« v režiji Ferda Delaka in Tita Strozzija. Njihova igra je pokazala visoko tehnično dognanost in odlično kulturo igranja. Ob tej priliki pa smo izvedeli še te-le zanimivosti: v Zagrebu sta Opera in Drama, obe v enem samem gledališču, zato je delo silno otežkočeno in mora Drama imeti v sezoni kvečjemu 5 premier. Zaradi tega imajo za posamezno dramo, ki jo igrajo, kar po sto vaj, kar se seveda vidi tudi iz tehnične dognanosti predstav. Skrajni čas, pravijo, bi bil, da Zagreb dobi še dvoje gledališč, kakor bi tudi Ljubljana potrebovala novo opero in še eno dramsko gledališče. Trpe tudi na pomanjkanju sodobnih domačih stvari, ker njihova literarna produkcija ni zadostna, pri čemer smo mi Slovenci na boljšem, saj smo letos dali kar pet domačih stvari: Kranjske komedijante, Hlapce, Snegulčico, Ogenj in pepel ter Lacko in Krefli, od katerih sta zadnji dve noviteti. Tudi z razvojem mladega kadra imajo težave, ker zaradi malo predstav letti ne pridejo na vrto, da bi se igralsko izoblikovali in dvignili.

Med obiskom zagrebških umetnikov je bil sestanek ljubljanskega in zagrebškega gledališča, ki je obdelal probleme repertoarja, novega sloga socialističnega realizma in inscenacije. Pri tem so bili povedani vzroki, zaradi katerih nima zagrebška Drama na repertoarju dovolj domačih stvari, nadalje je bilo ugotovljeno, da se v naših gledališčih dogaja isto, kar se je dogajalo v Sovjetski zvezi v začetku gledališke rasti, namreč da ima vsako gledališče v iskanju realističnega izraza svoj slog, kar se vrši tudi pri nas. Zanimivo pa je, da so zagrebški umetniki poudarili, da je ljubljansko gledališče že dosti bliže socialističnemu realizmu od njih. Kar se inscenacije tiče, so sklenili, naj bo čim bolj plastična. Četudi obe gledališči trpita zaenkrat še na pomanjkanju materiala, sta kolektiva zagrebškega in ljubljanskega ansambla sklenila, da se na noben način ne odmakneta od tega stališča. In da bi ta svoj sklep lažje izvedla, sta postavila predlog, naj bi se za vsa jugoslovanska gledališča ustvaril velik centralen magacin lesnega in manufakturnega blaga pa tudi drugih potrebščin, katerih nabava je danes otežkočena (krzno itd.), do tedaj pa naj bi gledališča med seboj izmenjavala sezname vsega inventarj, da bi tako lahko drug drugemu priskočila na pomoč v primeru potrebe. Praktično se bo ta sklep uveljavil že v začetku aprila ob sloevnski premieri Gribojedovega dela »Gorje pametnemu«, katerega uprizoritev bi pri nas skoraj ne bila mogoča, če bi uprava zagrebškega gledališča ne ponudila na posodo vseh potrebnih krzen. Omenjeno je bilo tudi vprašanje gledališke kritike. Sicer je bilo poudarjeno, da so nekateri kritiki res vestni in skrbni, da pa jih je na drugi strani mnogo, ki pišejo kritiko površno in neobjektivno. Kritiko je treba poglobiti, da se na eni strani od nje uči odrski ustvarjalec, na drugi strani pa ljudstvo, ki so mu sedaj gledališka vrata odprta na stežaj. Prav tako je bilo podčrtano, naj bi naši časniki in revije poročali o vseh gledališčih in njihovih ustvaritvah v Jugoslaviji, ne samo o domačih, da bo tako možno vsakemu državljanu spoznati vse gledališko življenje v naši državi.

Izmenjava predstav med slovenskim in drugimi jugoslovanskimi gledališči pa z obiskom zagrebške Drame ni zaključena. Ljubljanska Drama bo namreč šla gostovat v Zagreb s tremi stvarmi: s Cankarjevimi »Hlapci«, s Kreftovimi »Kranjskimi komedijanti« in z Gribojedovo igro »Gorje pametnemu«. V Ljubljano prideta beograjsko in Jugoslovansko narodno gledališče, v Beograd gre naša Drama in Opera in v Skopije naša Opera. Tako se bomo povezali z vsemi kulturnimi centri. Uspeh ne bo izostal.

K.

Srečko Kosovel

Naš prezgodaj umrli pesnik Srečko Kosovel se je rodil 18. marca 1904 v Sežani in je svoja otroška leta preživel v Tomaju. Srednjo šolo je od leta 1916. obiskoval v Ljubljani in se je že v peti šoli nagnil k leposlovju. Še danes je ohranjen rokopisni zvezek »Mlado jutro«, ki ga je napisal z Alfonzom Gspanom. Leta 1922. je začel izdajati dijaški list »Lepo Vido«, kjer so bile tiskane prve njegove pesmi, sodeloval pa je tudi pri drugih listih. Po maturi se je s polnim ognjem vrgel v literarno delo in se vpisal na univerzo. Pisal je eseje in kratke razprave in si je ob študiju izoblikoval svoj svetovni nazor: spoznal je svet, proletariat in izkoriščevalce in stopil na stran delavskega razreda. Tako je že leta 1926. nastopil v Zagorju in bral svoj spis »Umetnost in proletarec«. Bil je prvi soustanovitelj kluba »Literarno-dramatični krožek«, ki je začel izdajati revijo »Mladina«, kjer je on bil centralna osebnost. Takrat je zapisal: »A današnji čas je tak, da se mora človek opravičiti nad mehko besedo, ki se je utrnila iz svežega, mladega srca, da se mora opravičiti zato, ker te transmisije preveč šume, transmisije v tvornici svetovnega kapitala, in ker je preveč čudno, če v dobi, ko se postavlja v svetišče tega svetovnega boga peklenske stroje, če se v tej dobi drzne govoriti mladenič čisto preprosto, odkrito in mehko.« Konec leta 1925. se mu je že pojavila zaradi bede in pomanjkanja telesna oslabelost, ki je naraščala tako, da je moral v februarju 1926. že leči v bolniško posteljo, 27. maja 1926 pa je poln muk umrl v Tomaju, kjer je tudi pokopan.

Tako je naša kultura izgubila mladega pesnika revolucionarja, ki je — komaj dva in dvajset let star — bil odsekan od svojega dela zaradi bednih razmer, v katerih je živel, kakor večina takratnih revnih študentov. Slovenski narod in še posebej delavski razred je v njem izgubil velikega umetnika, ki mu je hotel še mnogo, mnogo povedati.

K.

NOVE KNJIGE

Boris Ziherl: Članki in razprave

Te dni je v slovenščini izšla knjiga Borisa Ziherla »Članki in razprave«, ki vsebuje v glavnem članke in razprave, napisane od začetka leta 1945 dalje, nekaj pa jih je iz obdobja 1941—1944, ostali pa so izpred vojne. Knjiga je velikega pomena za študij naše stvarnosti.

V založbi »Mladinske knjige« so izšle **»Pesmi za otroke«** Jovana Jovanovića-Zmaja. Knjiga je bogato ilustrirana, ima preko 70 prikupnih pesmi za najmlajše in obsega 97 strani. Pesmi je prevedel doktor Alojzij Gradnik, za ilustracijo in opremo knjige pa je poskrbel Marij Pregelj.

Naša mladina gradi socializem tudi s svojim kulturno-prosvetnim delom

Nesramne napade češkega, madžarskega in drugih kontrarevolucionarnih radijskih oddaj o naši mladini, češ da pri nas ne obstoji pri prostovoljnem delu nikakršno kulturno in politično delovanje, da naša mladina ni zavedna, da jo tare kasarniški režim itd., itd., postavi na laž samo resnica, ki se zrcali že v tehle podatkih: v sedmih mesecih se je na avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti« naučilo pisati in brati 8277 mladincev, knjižničarske, kinooperaterske, dramske in druge kurze je dovršilo z uspehom 3500 mladincev, bilo je danih 3706 političnih informacij, predavanj je bilo nad 4800 itd. Pri gradnji Novega Beograda se je naučilo pisati in brati 3329 brigadirjev, bilo je 3735 predavanj, organiziranih nad 830 prireditev. 1466 filmskih predstav itd. Posebno pomembni so rezultati v političnem in kulturnem delu v tekmovanju za V. kongres KPJ. V enem in pol mesecu je na cesti »Bratstva in enotnosti« poslušalo politična predavanja 115.000 mladincev. Bilo je nad 500 političnovzgojnih in 519 ljudskovzgojnih predavanj, ki jih je poslušalo 85.000 mladincev. Brigade so imele 93 prireditev, organizirale 62 literarnih in 115 likovnoumetniških krožkov itd. V istem času je bilo v Novem Beogradu organiziranih 477 filmskih predstav, 59 drugih prireditev itd. Pred IV. kongresom SKOJ-a je bil v Novem Beogradu festival kulturnoumetniškega dela graditeljev, kjer je pri pripravah sodelovalo 2000 mladincev, v sporedu samem pa 350 mladincev iz 17 delovnih brigad. Na festivalu graditeljev zagrebškega dela avtomobilske ceste in še na mnogih drugih je bila odprta razstava risb in stenskih časopisov. Graditelje so obiskovala razna sindikalna in kulturnoumetniška društva iz mest in industrijskih centrov. V šestih mesecih je graditelje obiskalo 60 kulturnoumetniških ekip itd. Povsod, kjer je delala mladina, so bili tečaji na materinem jeziku za šiptarske, madžarske, rumunske in bolgarske mladince, seminarji za voditelje analfabetskih tečajev, višji prosvetni tečaji itd. Dramske brigadne grupe so imele predstave naših in drugih pisateljev. Gojila se je folklora: narodni plesi, pesmi, glasba. Nešteto je bilo brigadnih prireditev, taboriščnih kresov, festivalov. Vsaka brigada je imela svojo knjižnico. Samo v Novem Beogradu na primer je na razpolago nad 60.000 knjig: Marxa, Engelsa, Lenina, Stalina, naših voditeljev, del naših in svetovnih klasikov, sodobnih pisateljev, ljudskopoučnih del itd. In letos bo spet gradilo samo avtomobilsko cesto »Bratstva in enotnosti« nad 170.000 mladincev, gradili bodo Novi Beograd itd. in povsod na vsakem sektorju bodo mladinski domovi s knjižnicami, čitalnicami, gledališkimi dvoranami, kjer bodo tudi razna predavanja in se bodo predvajali filmi. Obiskovala jih bodo sindikalna in druga umetniška društva, pisatelji, slikarji, igralci, režiserji, poslušali bodo svoje in druge radijske oddaje itd., itd. Kulturnoprosvetno življenje se bo spet razmahnilo med njimi. Tisoči se bodo vrnili iz raznih tečajev, tisoči bodo prinesli domov novega znanja, novega poleta.

Ali bodo naši prijatelji na čeških, madžarskih in drugih radijskih postajah povedali te številke — ali bodo klevetali naprej? Naj store, kar hočejo: resnica je v našem delu in to delo jih je postavilo na laž za zmeraj. Naša mladina bo še nadalje izgrajevala svojo osebnost, svoj lik socialističnega, delavnega, kulturnega in zavednega mladinca in s tem smehljaje šla mimo vseh sovražnih klevet.

Občni zbor SKUD-a „Angel Besednjak“ v Mariboru

SKUD »Angel Besednjak« je društvo, ki ga pozna vsa Slovenija. Že takoj po ustanovitvi je pristopilo k resnemu delu na kulturno-umetniškem področju, ter se s kvalitetnim programom uvrstilo med najboljša društva. Moški pevski zbor, eden najboljših v Sloveniji, je zasedel na III. republiški reviji v Mariboru prvo mesto. Razen tega zbora pa so se uveljavile tudi ostale sekcije in grupe SKUD-a »Angel Besednjak«, kot mešani zbor, mladinski pevski zbor iz ŽIŽ v Mariboru, godba, tamburaški odsek, dramatska skupina, lutkovni odsek, folklorna skupinica, literarni krožek, slikarska skupina, glasbena šola, harmonikarji in domača obrt.

Med letom so organizirali več turnej, ki so prav dobro uspele ter je društvo v vsej državi želo priznanje za svoje požrtvovalno delo. Posebej so nastopali s folklorno skupino še na progi »Bratstvo-Enotnost« ter v raznih drugih krajih, na gradbiščih, zadružnih domovih in prostovoljnih akcijah. Delo dramskega odseka je v zadnjem času zelo oživelo. Vodstvo odseka je prevzel v mesecu septembru agilen režiser tov. Golob in so v zadnjem času priredili več kvalitetnih predstav — zadnja od teh je bila »Županova Micka«. Sedaj pa se odsek že pripravlja na tridejanko Cankarjevega »Jakoba Rudo«. Težkoče pa imajo s prostori in nujno potrebna je gradnja vsaj zasilne dvorane. Tamburaški odsek le delno deluje, vsekakor bi bilo zaželeno, da se tudi ta skupina pokaže javnosti s svojim znanjem. Dobro izpolnjuje svoje obveznosti lutkovna skupina, ki si ureja sedaj nov lutkovni oder, nove lutke in je že dala nekaj predstav za naše pionirčke.

Vsekakor so to vidni uspehi tega društva, bili pa bi lahko še večji, če bi mu nudili več pomoči KOZ in GO ZSS. Posebej se opaža premajhna povezava med sindikati in upravo društva ter ostalimi organizacijami. Novoizvoljeni odbor pa bo moral v tem letu zajeti v vrste članov svojega društva še več mladine ter tako izpopolniti kader v raznih sekcijah, še posebno pa pri godbi.

V diskusiji ni bilo prave živahnosti. Tov. Vokač je poudaril potrebo, da naj ostane društvo v stalnih stikih z ostalimi SKUD-i Slovenije, kajti le na ta način bomo kos vsem težavam, če se bomo učili drug od drugega in tako skupno gradili plan in socialistično kulturo novega človeka. Obenem je povedal, da se je treba že sedaj pripravljati na tekmovanje, ki se bo vršilo v okviru 100 letnice graditve prve železnice pri nas. V ta namen se bodo vršila republiška tekmovanja, nato vsezvezna in najboljši bodo nastopili v Beogradu ali v Ljubljani. S tem je dal novo vzpodbudo in polet za še vztrajnejše delo.

Po izvolitvi novega upravnega odbora so člani društva sprejeli obveznosti za leto 1949, med katerimi so si zadali zgraditev dvorane in dvig števila aktivnih članov. Da bi bil uspeh čim večji, so si napovedali tudi medsebojno tekmovanje vseh sekcij, predvsem v izboljšanju discipline, pridobivanju novih članov, dvigu kvalitete in drugem. Organizirali bodo množični izlet v Ruše, priredili več gostovanj po kolektivih in koncertov. Osnovna naloga društva pa je, da posveti vso pozornost vasi ter s svojimi nastopi pomaga pri preobrazbi delovnih kmečkih množic in jih privede do tiste kulturne ravni, ki nam jo predstavlja socialistična kultura.

Ustanovitev Komiteja intelektualcev Jugoslavije za obrambo miru

Na temelju sklepov in resolucij svetovnega kongresa intelektualcev za obrambo miru v Wroclawu, katerega se je udeležila tudi delegacija FLRJ, je bil ustanovljen Komite intelektualcev Jugoslavije za obrambo miru. Komite sestavljajo: akademik **Ivo Andrič**, predsednik Zveze književnikov Jugoslavije, **Krešimir Baranović**, kompozitor in dirigent beograjske opere, **Aleksander Belić**, predsednik Srbske akademije znanosti, **Vladimir Dedijer**, direktor urada za informacije pri vladi FLRJ, **France Kidrič**, predsednik Slovenske akademije znanosti v Ljubljani, **Blaže Koneski**, vseučiliški profesor v Skoplju, **Miroslav Krleža**, podpredsednik Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in književnik v Zagrebu, **Čedomir Minderović**, generalni sekretar Zveze književnikov Jugoslavije, **Milo Milunović**, slikar-akademik, **Pavle Savić**, vseučiliški profesor v Beogradu in **Oton Župančič**, književnik. Sedež Komiteja je v Beogradu.

FILM

Svečana predstava prvega slovenskega umetniškega filma v Beogradu

Komitet za kinematografijo Vlade FLRJ je priredil zadnje dni v kino dvorani »Beograd« svečano predstavo našega umetniškega filma »Na svoji zemlji«. Od takrat vrte ta film v dveh kino dvoranah, in sicer v »Beogradu« in »Jadranu«. Vse predstave so stalno razprodane. Že v petih dneh je film gledalo 31.800 Beograjčanov.

»Triglav-film« kliče na tekmovanje

Slovensko podjetje »Triglav-film« je v zadnji dekadi preseglo plan proizvodnje. Ob tem važnem dogodku je bil sestanek vsega kolektiva, na katerem je bila proglašena za najboljšo ekipo tista, ki je snemala film »Med zagorskimi rudarji«. Ta film je bil izgotovljen tri dni pred rokom in je ekipa zato dobila prehodno zastavico. Delovni kolektiv »Triglav-filma« je nato pozval v čast III. kongresu Ljudske fronte Jugoslavije na tekmovanje vse kolektive filmskih podjetij v državi. Tekmovanje traja do konca marca t. l. in obsega: izvršitev kvartalnega plana proizvodnje pred rokom, izboljšanje kvalitete proizvodnje in znižanje polne lastne cene.

Slovenska kinematografija

Lansko leto je bilo v Sloveniji 495 predstav domačih filmov, 4.347 predstav sovjetskih filmov in 1.163 predstav filmov iz ostalih držav. V stalnih bioskopih je filme gledalo 7,120.878 ljudi, v potujočih pa 186.352.

ŠTEVILO KINEMATOGRAFOV V SOVJETSKI ZVEZI

Sovjetska zveza posveča veliko pozornost razširjenju filma. O tem pričajo številke: lansko leto je bilo v Sovjetski zvezi 26.528 stalnih in 8757 potujočih bioskopov; tako da je prišel na vsakih 6000 prebivalcev po 1 bioskop. Po petletki bo v Sovjetski zvezi 46.750 bioskokov. Z ozirom na tako veliko število kinematografov ni čudno, da se v Sovjetski zvezi izdela od enega filma po 800 do 1500 kopij.

PREDVAJANJE FILMOV PO HIŠAH

V ZSSR so začeli s predvajanjem filmov po delavskih domovih in stanovanjskih hišah. Te predstave so zelo popularne. Mesečno se izdela do 800 filmov z ozkim trakom.

Tone Seliškar:

Neža ob Kolpi in pomladanska setev

Nežo, ki je doma ob Kolpi, na sredini soteske med Starim trgom in Faro, pozna hudo veliko partizanov. Majhna kmečka ženica je to, stara nekaj nad štirideset let, vesela je rada in nikdar čemerna in godrnjava, in kadar je velik praznik, si pripne na jopico medaljo hrabrosti, s katero jo je Glavni štab Slovenije odlikoval med vojno. Prav nič se ni zaradi tega napihovala, njeno skromno delovno življenje je potekalo kar naprej in naprej, in ko je prišla svoboda, je odčepila sodček vina, ki ga je hranila za ta veliki dan, in je dejala:

»Fantje, zmagali smo!«

Ni dejala, da so fantje zmagali, ampak da je ona s fanti vred zmagala. Vidite, to je razumeti takole: Neža ima svojo hišico nad Kolpo, nad hišico vinograd izabele, onkraj hišice par plaht zemlje, nekaj tepk in orehov. Stezo, ki vodi ob Kolpi pod njeno hišico, so partizani premaknili s svojimi stopinjami tako, da je šla takrat naravnost skozi njeno hišo. No, in zakaj je dobila medaljo hrabrosti? V kateri brigadi pa se je borila?

Doma je bila ves čas vojne! Varovala je partizane lakote in mraza, varovala jih je pred vohuni, prevažala jih je čez Kolpo, skrivala jih je v pečinah nad Kolpo, skratka, pričela je trdno verovati, da brez partizanov ne more nič več živeti, ker so partizani govorili z besedo in s puško, da bodo ta žalostni svet spremenili v lepši svet in da bodo postavili pravico tudi v to sotesko, kjer je rasel le nizek, črn kruh in še tega je vsako leto voda odplavila, če je le mogla. In zato, ker je tako verovala, je bilo v njeni bajti, kjer so poprej mnogokdaj skozi prste gledali za žganci, takrat med vojno vedno pest moke za vsakega partizana, ki je lačen potrkal na njene dveri. Mar se je bil čudež zgodil, kakor v Kani Galileji? Oh, ne! Neža je bila preprosta ženska, ki je verovala po svoji pameti, ne po fajmoštrovi v Starem trgu, ki ji je dejal pred veliko nočjo v spovednici:

»Neža, Neža, partizanom kruha dajati je smrtni greh! V peklu se boš cvrla!«

Neža je šla domov, pomlad se je odpirala, ponirki v Kolpi so se na glavo postavljali v vodo in na tratah so cveteli zvončki. Neža si je ruto odvezala, ker ji je bila glava težka zaradi besed v spovednici, pa se je nasmejala pomladi in dejala:

»Ti, ti se boš cvrl v peklu, čuk mrtvaški, jaz pa bom partizane hranila in mojduš, da ne bodo lačni!« In je požugala s pestjo proti cerkvi v Starem trgu, kjer je župnik italijanske vojake gostil z vinom in s pogačo.

Doma se je spodrecala, vzela je motiko in je šla na njivo, ki je bila zorana. Čakala je tako odprta in pognojena zemlja na seme, saj se je pomlad odpirala in ptički so se že pripravljali na svatbo. Premerila je z očmi to leho, kjer bo kruh rasel in si je govorila:

»Tu na tej strani je voliček obtičal s plugom, ker je nagnjena v hrib. Kar ni mogel plug, bo storila motika! Za dva pluga bo večja njiva na tem koncu! To bo dalo nekaj hlebcev več kruha za partizane!«

Potlej je šla na drugi konec njive. Tudi tamkaj je našla še prostora za njivo. In še je na podolž ob vsaki strani urezala po tri brazde. Tako je spet našla nove hlebce za partizane. Prav tako na njivi onkraj hiše. In zajedla se je z motiko v zemljo. Prišli so partizani mimo, obesili so puške na tepko in so ji pomagali z motikami.

Neža je njive posejala. Fajmošter je njive preklel, obrodile pa so kot še nikoli in partizani niso bili lačni!

*

Ko je bilo vojne konec, ni bilo v dolino Kolpe nič več partizanov. Neža je bila žalostna, kako ne, ko je bila poprej njena bajta polna junaških pesmi in kajpak, tudi zavrteli so se včasih, če je prišel partizan s harmoniko mimo. Njene njive so spet postale krajše in ožje. Odmev velikih, novih časov je le včasih odjeknil v to samoto.

Pa se je zgodilo, da so šli mladi fantje spet po stezi ob Kolpi in ko so prišli pod njeno hišo, so po partizansko zavriskali. Neži je zaigralo srce in že so stopili pred njo. Glej ga, komandirja čete iz Cankarjeve, hej, struna napeta, mar ni tale drugi kurir iz Gubčeve..., pa tale cepec nasmejani ni nihče drugi kakor harmonikar iz odreda! Pozdravljeni, pozdravljeni, fantje! Moj devet, Neža kar vihra po bajti in brž tepkovca na mizo in cajno orehov in besede med zobe o tistih prelepih časih!

Fantje so bili na dopustu; v tovarni delajo, kujejo, pilijo, varijo, stružijo... za Partijo, za Tita, za to preljubo našo zemljo! In govore, govore, govore o čuda velikih stvareh. Neža posluša in srce se ji odpira, spet čuti pomlad, zemlja jo čaka, pa je Nežo pred fanti sram, ko čuti, kako je z njivami spet zlezla nazaj v staro. Fantje pa:

»Dá, kruha in spet kruha in vedno več ga bomo snedli vsak dan, letos še posebno, ker so se spravili nad našo Partijo in nad Tita in nad partizane.«

»Stojte, fantje!« je zaklicala Neža. »Kdo pa je tisti, ki obrekuje Tita?« Oči so ji zagorele, stisnila je pesti in je bila spet takšna, kakor takrat, ko je stala na preži.

»Tako je, vidiš, Neža, resolucija, informbiro... Opirajo nas, nočejo, da bi bila naša zemlja srečna...« In delavci-partizani pripovedujejo, pripovedujejo, razlagajo, pa so kljub temu veseli, ker so obiskali partizanske prijatelje, delovne kmete, njihove zaveznike.

In ko so fantje odšli, se je Neža zamislila. Odvila je iz belega robca medaljo hrabrosti in jo je predse položila na mizo. In jo je gledala in solze so ji kapale na podobo junaka. Potlej je udarila s pestjo po mizi in rekla:

»Tako torej so se spravili nad nas! Nad Tita, nad našo Partijo, o kateri so fantje govorili kakor o nevesti ves čas borbe, v to stvar, ki jo le-ti fantje spet kujejo v mostove, v železne pluge in v mašine, da bomo srečno živeli tudi v tej samoti! Kako so rekli fantje?«

Ah, Neža ni znala izgovoriti tiste besede, saj je konec koncev vseeno, le da njeno srce ve, da se nekje spakujejo nad našim delom, da nam ne privoščijo sreče!

In se je spet nasmejala kot tisto leto spomladi, ko je šla od spovedi. Torej nam nočejo pomagati? Neži ne gre v glavo in ne gre v glavo vse to, kaj so morda s fajmoštrom iz Starega trga v žlahti? Naj že bodo kakršni pač so, njeno srce je užaljeno, njeno srce je razvihrano. In je spet vzela motiko in je šla na svoje njive. Spet jim je odmerila po dva pluga na zgornjem in spodnjem koncu ter po tri brazde ob vsaki podolžni strani. Spet je razrila njivice na vse strani, na vsako stran za nekaj hlebcev kruha več.

Potlej je čakala. Ko ji je srce reklo, da je čas setve, si je pripela medaljo hrabrosti na jopico, vzela je košek s semenom in je stopila na njivo. Pomlad je zemljo odpirala in ptički so veselo žgoleli v grmju. In ko je sejala, je mislila Neža na fante v fabrikah, ki gradijo nov svet; je mislila na Tita in na Partijo, za katero je vedela, da je druščina hrabrih in pravičnih ljudi. Ko je posejala prvo njivo, se je zasmejala soncu in pomladi in vzkliknila:

»Duš, da ne bodo fantje v fabrikah lačni!«

In Neža veruje, da bodo fantje iz fabrike speljali most novega, srečnega življenja tudi v to samoto!

Z MIROVNE KONFERENCE V LONDONU

Sovjetska delegacija predlaga, da konferenca razpravlja na podlagi jasnih jugoslovanskih predlogov

V nadaljevanju konference za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo je na eni izmed zadnjih zasedanj jugoslovanska vlada po svojem predstavniku Dr. Beblerju Alešu predložila osnovne točke, ki bi naj služile kot osnova za nadaljnje razgovore. Predstavniki zapadnih sil so se o teh jugoslovanskih predlogih izognili razpravljanju in začeli razpravljati manj važna vprašanja, predvsem o manjšinskih pravicah v okviru avtonomnega ozemlja, niso pa doslej razpravljali o vprašanjih meja, o dejanski avtonomiji in o reparacijah.

Zato je veleposlanik Sovjetske zveze v Londonu Zarubin nastopil proti takšnemu izmikanju predstavnikov zapadnih sil, da bi razpravljali o temeljnih in jasnih jugoslovanskih predlogih, ter v zvezi s tem zavrnil angleške predloge, ki ne upoštevajo upravičenih zahtev vlade FLRJ in zakonite pravice in koristi slovenskega prebivalstva na Koroškem, ko je dejal:

»Namestniki zunanjih ministrov ne bi smeli upoštevati koristi samo ene države, to je Avstrije, ampak tudi interese Jugoslavije. Ne smemo pozabiti, da Jugoslavija ni premagana država, ampak zmagovita, pa niti tega, da je bilo njeno ozemlje okupirano med vojno, in da je njeno gospodarstvo pretrpelo veliko škodo. Iz tega razloga ne moremo rešiti vprašanja na tako pristranski način. Sovjetska delegacija meni, da je vlada FLRJ napravila velik korak naprej, da bi se sporazumela glede tistih členov, pri katerih je prizadeta sama jugoslovanska vlada.«

ITALIJANSKE DELOVNE MNOŽICE ZAVRAČAJO ZAHTEVO, DA BI ITALIJA PRISTOPILA K ATLANTSKEMU PAKTU

Ob koncu prejšnjega tedna je ameriški poslanik v Rimu obiskal italijanskega zunanjega ministra grofa Sforzo in mu ob tej priliki v imenu vlade ZDA izročil poziv, da pristopi Italija kot nov član k severnoatlantskemu paktu. Kaj pomeni za vsako od držav, ki bi se priključila severnoatlantskemu paktu, kaže načrt tega pakta, ki poleg določb o tako imenovani skupni obrambi vsebuje tudi celo vrsto tajnih določb, katere omogočajo in dajejo ZDA pravico, da se lahko vmešavajo v notranje zadeve vsake države, članice tega pakta. To praktično pomeni, da je s takšnimi določbami dana vladi ZDA možnost, da lahko vsak čas izkoristi vsako državo, članico pakta, kot orodje za svojo nasilno politiko.

Zato je razumljivo, da je vest vzbudila med italijanskim delovnim ljudstvom veliko ogorčenje, ki je prišlo do izraza v številnih demonstracijah, ko so italijanske delovne množice odločno nastopile proti takšni vladni politiki, katera bi utegnila pognati Italijo ponovno v vojno.

»Nočemo vojne — borili se bomo za mir!« s takšnimi in podobnimi napisi na transparentih je demonstriralo preko deset tisoč mladincev v Rimu pred poslopjem italijanskega zunanjega ministrstva. V Milanu pa so vsi delavci v znak protesta proti taki vladni politiki prekinili delo za eno uro. Na protestnem mitingu, katerega so priredili, je sodelovalo več ko 20.000 delavcev in sprejeli so resolucijo, v kateri poudarjajo delavci, da se bodo borili za mir in neodvisnost Italije.

Prav tako ostro je obsodil De Gasperijevo politiko za prostovoljno priključitev Italije k severnoatlantskemu paktu tudi vodja italijanske socialistične stranke Pietro Nenni, ki je v skupščinski razpravi poudaril, da predstavlja atlantski pakt navadno nasilje in da krati Italiji njeno nacionalno neodvisnost in jo nujno vleče v vojaške avanture. Zato je Nenni v imenu vse demokratične opozicije zavrnil in obsodil zahtevo vlade, da bi Italija pristopila kot članica k severnoatlantskemu paktu in izjavil, da se bo vsa demokratična opozicija, če bi se vladna večina vendarle izjavila za atlantski pakt, odločno uprla proti temu in se borila, kakor so se italijanski protifašisti odločno borili proti fašizmu.

Italijanska konfederacija dela, Nacionalni komite društva bivših partizanov, Glavni odbor Zveze italijanskih žena, Centralni odbor mladinske zveze, Udruženje invalidov, Zveza bivših italijanskih zapornikov in številne druge demokratične organizacije in zveze delavskih sindikatov so s pozivi, naslovljenimi na svoje članstvo, prav tako odločno nastopili proti De Gasperijevi politiki in pozvali svoje člane, da sedaj še bolj strnejo svoje vrste in budno bedijo nad vsakim poskusom italijanske in mednarodne reakcije, ki bi hotela pognati Italijo v novo vojno. Odziv članov teh društev in vseh demokratičnih delovnih množic je silen. Skoro v vsakem mestu prihaja do velikih demonstracij, posebno še v severni Italiji, v kateri je sodelovalo več ko milijon ljudi.

Za De Gasperijevo vlado vse te demonstracije niso prijetna zadeva, zlasti ne, ker ne ve, kako bi se pred svojimi gospodarji iz ZDA opravičila. Zato je vlada zagrozila, da bo neizprosno nastopila proti vsem, ki bi sodelovali v demonstracijah in da bo s pripravljenimi policijskimi odredi zadušila vsako nadaljnjo demonstracijo. Toda te grožnje so naletele na gluha ušesa. Delovne množice v Italiji vedo, da se sedaj odloča usoda italijanskih množic, ali naj postane Italija slepo orodje nasilja ameriškega imperializma, ali pa naj krene po poti k mirni graditvi in obnovi svoje države, zato ne glede na vse grožnje italijanske delovne množice nadaljujejo s svojo borbo.

Kolektiv Huda jama izpolnjuje svoje naloge

Poleg nalog v proizvodnji, ki so jih delavci rudnika Laško dosledno izpolnjevali in za katere so prejeli tudi priznanje, so se zelo potrudili tudi za dvig kulturnega življenja v rudniku in njegovi okolici.

Jasno je, da so v prvi vrsti morali razgibati delo v rudniku. Najprej so organizirali tekmovanje. Tekmovanje med rudnikom Hrastnik in Mostar jim je prineslo velike uspehe, obenem jih je vzpodbudilo k novim nalogam. Mladinske številke neprestano tekmujejo z ostalimi številkami in od tekmovanja do tekmovanja presegajo norme za 9—10% višje kot ostali.

V začetku so imeli veliko težave z nabavo orodja in strojne opreme. Ko pa so dobili potrebne vrtalne stroje in odkopna kladiva, je šlo delo hitreje od rok. Dosedaj so proglasili že nad 40 udarnikov, med katerimi so najboljši kopači **Bukovšek Jože, Razpotnik Franc, Bizovišek Jože, Marn Jaka in Vrhovšek Jože.** V januarju so dvignili delovni učinek v jami za 6% in prištedili 12% na materialu.

Tekmovanje pa ni zajelo samo dela v proizvodnji, temveč tudi delo v ideološki vzgoji in kulturnem delu, ter delu na prostovoljnih akcijah. Mladina se vključuje v dva študijska krožka, ki ju imajo v rudniku, medtem ko so za ostale delavce organizirali študij skupno z OF v krajih, kjer delavci stanujejo. Pri tem se je posebno izkazala jamska mladina. Delavci pa so najboljše povezani s frontno organizacijo v Hudi jami in v Jederti.

Dom kulture, ki so ga zgradili le s prostovoljnim delom in kamor so vložili nad 5000 ur prostovoljnega dela, jim služi za kulturne prireditve, pa tudi kino projektor so jim obljubili, tako da bodo lahko že v jeseni gledali filme doma.

Z velikim ponosom govorijo o premagovanju težav, ki so jih imeli z gradnjo doma. Tajnik sindikalne podružnice tov. Kajtna Zvonko je z nasmehom dejal: »Saj nam nihče ni verjel, da bomo sami zgradili dom. Skoraj norčevali so se. Poglejte, danes pa stoji naš dom in do 1. maja ga bomo izdelali tudi še od zunaj.«

Največ zaslug za gradnjo doma ima **Alauf Avgust,** ki je skoraj slednji dan delal na gradilišču. Tudi OF organizacija iz Hude jame je skupno s fronto žena pri gradnji veliko pomagala.

V zadnjem letu so zrastle nove kulturne skupine, ki bodo že letos lahko samostojno nastopale. Imajo moški pevski zbor in tudi z mešanim zborom že vadijo. Mladinska godba, ki šteje 26 mladincev pa bo nastopila že 1. maja. Tudi starejša godba aktivno dela. Dobro pa se je izkazala igralska družina, ki je imela že več nastopov v kulturnem domu. V kulturne skupine pa se vključujejo tudi delovni ljudje in kmetje iz bližnje okolice.

Da bi naši delovni ljudje lahko čim bolj gojili turizem in spoznavali naše najlepše kraje, posebno ob morju, daje naša država dopustnikom in njihovim svojcem 75% popust pri vožnji na vseh prevoznih sredstvih. Dopuste je treba izkoriščati skozi vse leto in ne le v poletnih mesecih. V spomladanskih in jesenskih mesecih, to je izven glavne sezone, je v vseh državnih in republiških gostinskih podjetjih določen za člane sindikatov 35% popust, medtem ko je v sezonskih mesecih popust le 25%

FIZKULTURA

POMLADANSKI CROSS — MOBILIZACIJA DELOVNIH LJUDI V FIZKULTURO

Najbolj enostavna in koristna oblika utrjevanja zdravja delovnih ljudi je kros. Pomladanski kros, ki postaja iz leta v leto bolj priljubljena panoga naših delovnih ljudi, bo letos od 1. aprila do 1. maja.

Tudi letošnji kros bo mobilizacija širokih delovnih množic v fizkulturo.

V pripravah za ta kros moramo razgibati predvsem fizkulturne aktive v tovarnah in ustanovah, pripraviti jih za začetek športne sezone ter jih organizacijsko vključiti v telovadna društva.

Če pregledujemo uspehe dosedanjih krosov v naši republiki, lahko ugotovimo že lep napredek množičnosti. Manjši uspehi pa so doseženi v pripravah, saj so bili krosi do sedaj v večini primerov izvedeni kampanjsko, kar je nedvomno imelo škodljive posledice.

Za organizacijsko izvedbo krosa odgovarja Telovadna zveza, okrajni telovadni odbori in telovadna društva, skupaj z aletskimi sekcijami. Mobilizacijska naloga pa je poverjena predvsem sindikalnim mladinskim organizacijam, ki naj pravilno tolmačijo svojemu članstvu pomen krosa. Teritorialna telovadna društva se morajo tesno povezati z vsemi sindikalnimi podružnicami na terenu in jim nuditi pomoč pri izvedbi krosov.

Krose bomo izvedli letos posamično, ker bo le na ta način dosežena množičnost. Tekmujejo naj kolektivi, pa pododbori, skupine in tako dalje.

Da bomo imeli točno evidenco udeležbe na krosih, so za statistične preglede zadolženi okrajni telovadni odbori in telovadna društva, ki morajo voditi točno evidenco ne samo za svoje društvo, temveč za ves teren. Za sindikalno podružnico, ki bo najbolj množično izvedla kros, je Glavni odbor ZSS razpisal nagrado v obliki fizkulturnih rekvizitov.

Krosi naj bodo propagandno sredstvo za vključevanje delavstva v fizkulturo, hkrati pa sredstvo, ki kreki moč naših fizkulturnikov in jih pripravlja za zvedbo našega petletnega plana.

„Plan ski teden" se začne v nedeljo 20. marca

Tudi v letošnjem letu, čeprav nekoliko kasneje kakor druga leta, bo v Planici mednarodni smuški teden. Glavni dan prireditev bo v nedeljo 20. t. m., ko bodo skakali na 80 metrski skakalnici in, če bodo snežne razmere ustrezale, tudi na 120 metrski skakalnici. Poleg naših vrhunskih tekmovalcev v skokih, tekih in alpski kombinaciji se bodo tekmovanja udeležili tudi inozemci. Prijavili so se Švedi, Finci, Italijani, Avstrijci, Švicarji, prišli pa bodo verjetno tudi Norvežani.

Spored mednarodnih tekem je naslednji:

Nedelja 20. t. m.: skoki na 80 m skakalnici.

Torek, 22. t. m.: tek na 30 km v Planici.

Četrtek, 24. t. m.: veleslalom v Planici.

Ob tej priliki bo »Putnik« organiziral več posebnih vlakov iz vse Slovenije. V nedeljo 20. t. m. bodo vozili vlaki iz Ljubljane, Maribora, Celja, Novega mesta, Kranja, Gorice, Reke in Trsta. Za udeležence, ki bodo potovali s Putnikovimi posebnimi vlaki, je odobren 75%ni popust na železnici.

Prav tako bodo organizirani posebni vlaki med tednom od 20. do 27. marca, ki pa so v glavnem namenjeni sindikalnim organizacijam, šolam in fizkulturnikom.

V nedeljo, 20. marca bo v Planici otvoritev X. jubilejnega tedna smučarskih poletov. — GO ZS Slovenije bo podaril najboljšim skakalcem pokale, ki jih je izdelal delovni kolektiv železniške sekcije za veze v Ljubljani

Kako skrbi OLO Dravograd za razvoj fizkulture v Mežici

V Mežici imajo kot malokje na deželi lepo urejen fizkulturni dom, ki je tudi opremljen z vsem potrebnim telovadnim orodjem. Človek bi sodil, da je zato tudi fizkulturno življenje v Mežici temu primerno razgibano. In vendar ni tako — zlasti sedaj v zimskem času — odkar je Okrajni ljudski odbor v Dravogradu izbral prav prostore tega fizkulturnega doma za to, da je vanje vskladiščil več vagonov koruze, s čemer je onemogočil fizkulturno udejstvovanje in spremenil fizkulturni dom v skladišče.

Da je okrajni ljudski odbor v Dravogradu rešil vprašanje skladišča v prvi sili, ko je bilo treba vskladiščiti koruzo in jo obvarovati pred morebitno okvaro na takšen način, je razumljivo, da pa služijo prostori fizkulturnega doma v Mežici že polne 3 mesece za potrebe skladišča, pa kaže, da se OLO doslej ni dovolj zanimal za pravilno rešitev tega vprašanja. Kaže pa končno tudi, da OLO na tak način omalovažuje važnost in potrebo fizkulturne vzgoje, ker bi sicer ne dopuščal, da prostori fizkulturnega doma že toliko časa ne morejo služiti svojemu namenu.

Če bi se OLO Dravograd malo bolj pozanimal, kje bi dobil za vskladiščenje koruze prostore, bi jih z lahkoto našel v Prevaljah. Z neznatnimi stroški, kvečjemu 10.000 dinarji, bi lahko tu uredil potrebno skladišče, kjer bi bilo prostora ne le za tisto količino koruze, kolikor je je vskladiščene v fizkulturnem domu v Mežici, ampak bi v to skladišče lahko spravili še najmanj polovico več koruze. S tem bi bilo rešeno na eni strani vprašanje skladišča, ki bi lahko trajno služilo svojemu namenu, fizkulturna dejavnost v Mežici, ki ima vse pogoje za uspešen razmah, pa bi zaradi tega ne trpela prav v ničemer.

OLO bo moral s takšnim odnosom do fizkulture, kakršnega je pokazal sedaj, prenehati, kajti fizkulturna vzgoja je prav tako del našega plana in graditve socializma in ne gre, da bi takšne domove enostavno spreminjali v skladišča zato, ker je tako reševanje problemov za mizo najboli enostavno in ne zahteva prav nobenih žrtev in naporov za tiste, ki so dolžni skrbeti tako za ureditev skladišča kakor tudi za razvoj fizkulture, najmanj pa je opravičljivo, da dušijo fizkulturno življenje s takšnimi neživljenjskimi ukrepi.

Mednarodni sport

ST. ANTON. — V soboto in nedeljo je bilo tukaj tradicionalno tekmovanje v »Kandahar smuku«. V soboto so bile tekme v smuku, v nedeljo pa v slalomu. V slalomu je bil vrstni red med ženskami naslednji: 1. Gabler (Avstrija) 157,7; 2. Hammerer (Avstrija) 158,4; 3. Desanazieres (Francija) 158,7; 4. Seghi (Italija) 158,8; 5. Nekvapilova (ČSR) 158,9. V slalomu za moške pa je bil vrstni red naslednji: 1. Schneider (Švica) 129,2; 2. Zeno Colo (Italija) 130 itd. V alpski kombinaciji pa je zmagal Zeno Colo (Italija) pred Noglerjem (Avstrija) Penzom (Francija), Mallom (Avstrija) itd.

Za boljšo preskrbo z maščobami

Vprašanje maščob se pojavlja v vsakem gospodinjstvu, v vsaki restavraciji, menzi. Vendar pri tem vprašanju še nismo pomislili na vse možnosti, da bi nam naša zemlja dala še več in to maščob, o katerih je precej govora.

Direktor glavne direkcije živilske industrije tov. Bračič je dal pobudo, da bi vse množične organizacije začele z akcijo za sejanje sončnic, pri čemer bi lahko tudi sindikati s široko akcijo prispevali, da bi pridelali več kot 200 vagonov sončničnega semena, kar znaša 50 vagonov olja. Poleg sindikalnih članov ne smejo omalovaževati te akcije tudi organizacije OF, LMS, AFŽ in pionirji.

Železničarji in cestarji bodo morali poskrbeti, da bodo ob progah in cestah posejali vsak košček zemlje, pa tudi gozdni, lesni, zlasti pa kmečki delavci bodo lahko prispevali k čim večjim uspehom. Zasaditi bo treba tudi vso neobdelano zemljo okoli tovarn in na obratnih ekonomijah.

Sončnico sejemo sredi aprila v razdalji 60 do 80 cm. Najbolje uspeva v zrahljani zemlji, ker potrebuje mnogo hranilnih snovi za svojo rast, zahteva toplo podnebje in gnojenje s hlevskim gnojem. V času rasti je važno, da sproti odstranjujemo vse stranske poganke na steblu in pustimo samo vrhnji cvet. Če skrbimo za pravilno obdelovanje, lahko pridelamo na 1 kg semena od 80 do 120 kg semena sončnic, za kar dobi pridelovalec pri zamenjavi 7 do 12 kg olja.

Druga važna oljna rastlina je navadna buča. Iz 1 kg bučnega semena pridelamo okrog 5.000 kg buč, ki dajo okrog 1.000 kg suhih bučnic. Iz 1 kg semena lahko pridelamo okrog 100 kg bučnic, za kar dobi pridelovalec v zamenjavo 14 kg olja.

Sindikalne in druge organizacije naj tudi na tem sektorju tekmovanja agitirajo zlasti na vasi pri kmečki mladini in kmetih samih in tako bomo z malo truda z izkoriščanjem vsakega koščka zemlje, lahko pridobili mnogo maščobe.

Urejuje uredniški odbor. Glavni urednik T. Seliškar — Uredništvo (telefon 45-38) Miklošičeva 22-II, in uprava (telef. 49-70) Masarykova 14-II v Ljubljani — Izhaja vsak petek. — Mesečna naročnina 12 din — Štev. ček. položnice 6-90603-9 — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.

LJUDSKA TEHNIKA

Še letos bomo v vseh večjih mestih zgradili zgradbe za klube tehnike

Da bi dali novatorjem, racionalizatorjem in konstruktorjem še večje možnosti za delo, so organizacije Ljudske tehnike ob sodelovanju Zveze sindikatov v letu 1948 živahno agitirale za ustanovitev krožkov novatorjev in racionalizatorjev v okviru klubov tehnike v naših podjetjih. Ti klubi, v katerih dobivajo naši delovni ljudje potrebne pogoje in sredstva za uresničenje svojih zamisli, postajajo danes čedalje bolj središče novatorstva in racionalizatorstva. Še važnejše pa je, da se v teh krožkih, v tovariškem vzdušju poglabljajo tesni medsebojni stiki in razvijajo velike možnosti za izmenjavo izkušenj med člani. S tem so dejansko ustvarjeni za novatorje in racionalizatorje pogoji za delo, ki bo pripomoglo, da bomo v tretjem planskem letu rešili še več tehničnih problemov.

CENTER ZA NOVATORJE, RACIONALIZATORJE IN KONSTRUKTORJE

Na pobudo Centralnega odbora Zveze sindikatov, ki je že doslej razvijal novatorstvo in racionalizatorstvo, je bil izdelan načrt, da se ustanovi v Beogradu tudi center za novatorje, racionalizatorje in konstruktorje. Ta center, ki bo pod vodstvom Centralnega odbora Ljudske tehnike, bo ustanovljen v začetku tega leta in bo na razpolago novatorjem, racionalizatorjem in konstruktorjem, ki nimajo za uresničenje svojih idej dovolj pogojev v krožkih in podjetjih.

Zgradba centra bo imela poleg velike dvorane za predavanja in film, poleg knjižnice in drugih prostorov, tudi kompletne delavnice: elektrotehnično z oddelki za električni tok visoke in nizke napetosti, mehanično z oddelki za obdelavo, preizkušanje in merjenje, nadalje mizarsko delavnico, kemično - tehnološki laboratorij in fizikalni kabinet. Vsi ti oddelki bodo opremljeni z vso potrebno opremo in orodjem za obdelavo in preizkušanje vseh posameznih delov novih iznajdb.

Ta center pa ne bo samo udobna delavnica za nekaj ljudi, ampak bo njegova naloga še širša. S pomočjo bogate literature v knjižnici, s pomočjo strokovnih in poljudnih predavanj, filmov tehnične vsebine in tesnejših stikov z delovnimi ljudmi, znanstveniki in visoko kvalificiranimi delavci, ki bodo sodelovali v centru, bo prišlo do vsestranskega tehničnega izpopolnjevanja in politične vzgoje delovnih ljudi, ki se bodo zbirali v njem.

Pregled nad iznajdbami

Center bo vodil tudi podroben pregled o vseh iznajdbah in bo o njih obveščal pristojne državne ustanove. Istočasno pa bo skrbel, da se bodo te iznajdbe čimprej uporabile v proizvodnji. Zato bo center najtesneje sodeloval z Zveznim zavodom za pospeševanje proizvodnje pri Zvezni planski komisiji.

Takšen center za novatorje, racionalizatorje in konstruktorje seveda ne bo omogočal samo kvalitetnega dela posameznikov, ampak bo odkrival tudi nove iznajditeljske talente in usmerjal iznajditeljske pobude naših delovnih ljudi pri uresničevanju planskih nalog. To bo pomembna opora v delu krožkov novatorjev in racionalizatorjev po klubih tehnike, ker jim bodo pomagali tudi usmerjati njihovo delo. Podobni centri bodo kasneje ustanovljeni v vseh glavnih mestih naših republik.

Vodstvo centra bo v rokah Centralnega odbora Ljudske tehnike, neposredno delo centra pa bo vodila uprava, ki bo sestavljena iz visokokvalificiranih delavcev, novatorjev, racionalizatorjev, konstruktorjev, profesorjev visokih šol, inženirjev in tehnikov. Zveza sindikatov bo aktivno sodelovala pri delu tega centra in ga vsestransko podpirala.

Ustanovitev tega centra pomeni pomemben prispevek k izpolnitvi proizvodnje, ker bo omogočil našim delovnim ljudem, da se na mestu, ki jim bo pristopno, porazgovorijo o raznih tehničnih vprašanjih, preizkusijo svoje iznajdbe, razširijo tehnično kulturo in hitreje uresničijo svoje ustvarjalne zamisli ter jih uporabijo v procesu proizvodnje.

Tipizirane zgradbe za klube tehnike

Poleg tega centra, ki bi služil izključno za pospeševanje novatorstva, racionalizatorstva in konstrustorstva je dal CO Zveze sindik pobudo tudi za zgraditev tipiziranih zgradb za klube tehnike v posameznih industrijskih središčih v vseh ljudskih republikah.

Pri večini klubov tehnike v industrijskih podjetjih je bil glavni problem, kako dobiti ustrezne delovne prostore, ker praznih prostorov ni bilo, v prostorih podjetja pa ni bilo mogoče delati, posebno še, če se je delalo v dveh ali treh izmenah. Tako je bilo delo klubov tehnike, posebno pozimi, silno otežkočeno. Z zgraditvijo takšnih zgradb pa bodo več ali manj odpadle te težave vsaj v večjih industrijskih središčih, ker je predvideno, da bo vsaka zgradba imela tudi prostorno delavnico, učilnico, čitalnico, pisarno, skladišče in druge potrebne prostore.

V prvem polletju letošnjega leta bodo te zgradbe dograjene in izročene klubom: v Nišu, Kragujevcu, Novem Sadu, Zagrebu, Reki, **Ljubljani, Mariboru,** Sarajevu, Banja Luki, Skoplju in Titogradu. V načrtu je, da bodo podobne zgradbe zgrajene v toku nadaljnje izgradnje tudi v drugih industrijskih krajih, kjer klubi tehnike še nimajo odgovarjajočih prostorov.

Na ta način se ob tesnem sodelovanju organizacij Ljudske tehnike in sindikalnih organizacij ter ob podpori ljudskih oblasti ustvarjajo iz dneva v dan vedno boljši pogoji za tehnični in kulturni napredek naših narodov. S pomočjo dela klubov tehnike — osnovnih organizacijskih edinic Ljudske tehnike — dvigajo delovne množice svojo raven tehnične kulture in s tem pomagajo, da bodo hitreje uresničile in presegle naše prvo petletko, istočasno pa si pridobivajo sposobnosti, potrebne za tehnično službo v Jugoslovanski armadi, čuvarju naših pridobitev borbe in socialistične izgradnje države.

Po »Radu«